

5830L@M No 8 1977 ©.

3NLN 79N938797LM85 3735M5 395LN

ᲠᲒᲔᲡ ᲒᲮᲔᲚᲛᲫᲚᲕᲐᲜᲔᲚᲝᲑᲓᲘᲗ ᲓᲐ ᲒᲮᲔᲚᲛᲫᲚᲕᲐᲜᲔᲚᲝᲑᲗ ᲘᲒᲐᲗ, ᲠᲝᲛ ᲠᲒᲔᲜᲨᲘ ᲨᲔᲘᲥᲛᲜᲐ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲘᲡᲮᲝᲠᲘᲣᲚᲘ ᲔᲑᲗ ᲘᲑᲐ — ᲡᲐᲮᲛᲝᲗᲐ ᲮᲐᲚᲮᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲡᲐᲪ ᲡᲐᲨᲣᲥᲫᲕᲚᲐᲓ ᲣᲓᲔᲕᲡ ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ ᲙᲚᲐᲡᲘᲡ, ᲒᲚᲔᲮᲝᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲘᲜᲢᲔᲚᲘᲒᲔᲜᲪᲘᲘᲡ ᲣᲠᲚᲕᲔ-ᲕᲘ ᲙᲐᲒᲨᲘᲠᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲮᲘᲪ ᲬᲐᲛᲣᲥᲐᲜ ᲠᲝᲚᲡ ᲐᲡᲠᲣᲚᲔᲑᲡ ᲛᲣ ᲨᲐᲗᲐ ᲙᲚᲐᲡᲘ ᲠᲝᲛᲔᲚᲮᲐᲪ ᲡᲐᲤᲣᲥᲕᲚᲐᲓ ᲣᲓᲔᲕᲡ ᲥᲕᲔᲣᲜᲘᲡ ᲣᲕᲔ ᲚᲐ ᲔᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲔᲠᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲒᲝᲑᲠᲝᲑᲐ.

ഈ. റ. മഹാമ6030

ალექსანდრე სააკოვის ფოტო.

საქართველოს მშრომელები, ისევე როგორც მთელი საბჭოთა ბალხი, ერთსულოვნად იწონებენ და მხარს უჭერენ საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის ახალი კონსტიტუციის პრო

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმმა მოლიანად და სავსებით მოიწონა სხრ კავშირის აბალი კონსტიტუციის პროექტი, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მაისის პლენუმის გადაწყვეტილებები, ის დებულებები და დასკანები, რომლებიც მოცემულია ამბანაგ ლ. ი. ბრეუნვეის მობსენებაში.

პლენუმის მუშაობა მიმდინარეობდა უალრებად დირსშესანიშნავი მოვლენის — "პარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტის ორგანიზატორული და პოლიტიკური მუშაობის თაობაზე სკამ (ენტრალუ რი კომიტეტის დადგენილების შესასრულებლად საქართველოს პარტიული ორგანიზაციის საქმიანობის შესახებს სკამ (ენტრალური კომიტეტის 1196). წლის ივნისა დადგენილების წლისთვის წინ.

ჩვენი რებპუბლიკისათვის ამ ისტორთელ-პარტიულ დოკუმენტში, რომლის მოღების ინიციატორი იყო სკეს ცენტარალური კომიტების გენერალური მდივანი ამბანაგი ლ. ი. ბრეძნევი, არა მარტო ღრმად მეცნიერულად, დიალექტიკურად არის გაახალზებული საქართედოს, კომაბტიბის ბარძოლა თბილისის საქალაქო კომიტეტის შესახებ სკეს ცენტაალური კომიტეტის დადგენილების განხორციელებისათვის და ადინშნულია რებპუბლიკის მშრომელთა წარმატებები მეცხრე და მეათე ხუთწლედების დავალებათა შესრუდებისათვის ბაძოლაში, არამედ აგრეთვე უდადესი ყურადღება ეთმობა გაგალუქტილ პუბადიში, წინსვლის გზები.

სკამ ცინტრალური კომიტეტის 1978 წლის ივნისის დადეენილებამ საქაროველოს პარტიული ორგანიზაციის შესახებ საზგასმო აღნიზან, მოიწონა
და ამით დაამკვილრა პოზიტიური პროცესები, რომლებიც მიმლინარეობს საქაროველოს პატტიულ
ოგანიზაციებში, მიულ რესპუბლიკაში პარტიის
XXIV ფა XXV ურილობათა გადაწყვეტილებების,
აგრთვი თბილისის საქალამ, კომიტეტის შესახებ
სკამ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილების შესაბამისად, და რომლებმაც საშუალება მოგვცა
თვისებრივად ახალ დონეზე აგვეყვაზი პარტიული,
სამეურნეთ და კულტურული მშენებლობის ხელ-

ამ ისტორიულმა დადგენილებამ რესპუბლიკის კომუნისტების, ყველა მშრომელის მთავარი ყურადღება მიაპყრო გადაუპტო პრობლემებს, გვემარება მეტი წარმატებით გადავწყვიტოთ უფრო რთული და პასუხსაგები ამოცანები.

სკაპ XXV ურილობის შემდეგ მიღებულმა ამ დადგენილებამ დააკონკრეტა და ზედმიწევნით დააზუტა რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციის მიერ იმ ამოცანების განხორიცელების გზები, რომლებიც ურილობამ განსაზღვრა.

ივნისის დადგენილება პოლიტიკური ასპექტით ნიშნავს რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციის, მოელი პოლოტიკური სისტემის შემდგომ განტკი ცებას, იგი ოპტიმალურ პირობებს უქმნის თანა მიდროვე კონკრეტულ-ისტორიულ პირობებში ჩვე ტის პარტიის კურსის ეფექტიან განზორციელებას. კონომიკური ასპექტით ეს დადგენილება ხელზ უწყობს ყველაზე ხელსაქრელი პირობების შექმნას, რათა კიდევ უფრო სრულვყოთ მუშაობა კომენიზმაის მატერიალურ-ტექმიკური ბაზარ შექმნსათვის, რესპუბლიკის ეკონომიკის განვითარებისათ ვის, საბალხო მეურნეობის ხელმძღვანელობის გა უმგობეჩებისათვის.

სოციალური ასმექტით დადგენილება ხელს უწყობს 88რომელთა სოციალური კეთილდღეობის შემდგომ ადგელობას, მატირიალური და სულიერი მოთხოვნილებების ყველაზე ეფიქტიან დაქმაყოფილებას, კონბტიტეციური უფლებების უფრო ეფექტიან რეალზაციას.

სოციალური ეთიკური ასპექტით ეს დადგენილე გა მალა შეფიქანიას აძლევს რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციის მუშაობას საქართველოში ზნეობრივ-ფსიქოლოგიური კლიმატის გაქანსალებისათვის, განსაზღვრავს მისი შემდგომი სრულუოდის გზებს.

ერთი წელი გავიდა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ივნისის დადგენილების მიღებიდან, განვლილ დროში რესპუბლიკაში გაწეულია უდიდესი მუშაობა ჩვენი ცხოვრების ყველა უბანზე.

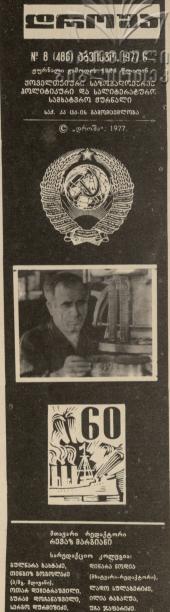
რებპუზლიკის დამკვრელური შრომა მეათე ხუთწლედის პირველ წელს — საქართველოს პარტიული ორგანზაციის შესახებ დაღგენოლების მიღების წელს ღირსეულად დაგვირგვინდა: რებპუზლიკას ზედოზედ მეოთხედ მიებმა საქა (კენტირალური კომიტეტის, სსრ კავშირის მინისტრო, სამჭოს,საკავშირო პიოცახებუს და სხულიად საკავშირო ალაქ (ცენტიალური კომიტეტის გარდამვავალი წითელი დროშა საკავშირო სოციალისტურ შექიბრებაში გამარგუბისათვის.

მეათე ხუთწლელის მეორე წლის პირველ დღეებოდანგე ჩვენი რესპუბლიკის მშრომელები ახალო შემოქმედებითი ენერგითი ჩვებნენ საკავშირო სოციალისტურ შეგიბრებაში წარმოების ეფექტიანობისა და მუშაობის ბარისხის ამაღლებებისაფის, დიდ ოქტომბრის მე-80 წლისთავის იუბილეს აღსახიზმავად ნკისრ გაღადებულ სოციალისტურ ვალდებულებათა შეცრულებისათვის.

მათი მიზანია; ლირსეულად გაამართლონ ის მტკიცე რწმენა, რომელიც გამოთქვა ივნისის დადგენილებაში სკაპ ცენტრალურმა კომიტეტმა სა. ქართველოს მუშათა კლასის, კოლმეურნე გლებობის, ინტელიგენციის მიმართ.

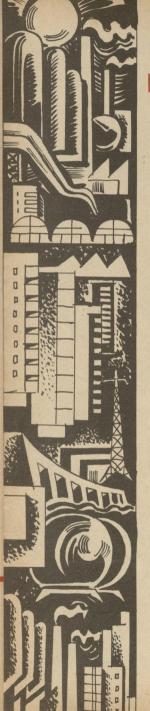
ექვს გარეშეა, ჩვენი მშრომელები საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის მებრძოლი რაზმისსაქართველოს კომპარტიის ხელმძღვანელობით მოელ თავიანთ შემოქმედებით ენერგიას დირხეულად მოაგმარებენ კომუნისტურ მშენებლობაში აბულ წარმატებათა მოპოვებას, არსებულ ნაკლოვანებათა საბოლოო აღმოფხერას, დირსეულ წალილს შეიტანენ საერთო-სახალზო ბრძოლაში სკკპ XXV ურილობის ისტორიულ გადაწყვეტილებათა პირნათლად განხორციელებისათვის.

ამას მოაგონებდა და შთააგონებს მათ კომუნისტური პარტიის, ცენტრალური კომიტეტის, პოლიტიბუროსა და მისი ხელმდავნელის — გამოჩენილი მარქსისტ-ლენინელის ამბანაჯ ლეონიდ ილი. ას ძე ბრეტნეგის უფელდადიური დაუცხრომელი, ემმარიტად მამობრივი ზრუნვა საბჭოთა საქართველოს აყვავებისათვის, ყველა საბჭოთა ადამიანის — კომუნიზმის აქტიური მშენებლის კეთილდღეობისათვის.

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შე

ტექრედაქტორი დავით სეფიაშვილი კორექტორი ქეთევან წერეთელი

BIHL HECH

าพเวออกแบ

სსრ კავშირში მოქმედებს განათლების ერთიანი სისტემა, რომელიც ემსახურება ახალგაზრდობის კომუნისტურ აღზრდას, სულიერ და ფიზიკურ განვითარებას, შრომისა და საზოგადოებრივი საქმიანობისათვის მომზადებას.

განათლება სსრ კავშირში უფასოა.

ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲙᲝᲜᲡᲢᲘᲢᲣᲪᲘᲘᲡ ᲞᲠᲝᲔᲥᲢᲘᲓᲐᲜ

ჩვენი ახლანდელი თაობა უალრესად დიდმნიშვნელოვანი მოვლენის მოწმე და მონაწილეა. ეს თაობა ახლა საბჭოთა ხოციალისტური რესბუბლიკების კაჭმირის ახალი კონსტიტუციის პროექტის დებულებების შთაბეჭდილებით ცბოვრობს. მეტად დიდია ეს შთაბეჭდილებები.

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის კონსტიტუციის პროექტის განხილვას საერთაშორისო მნიშვნელობის ჟღერადობა აქვს, რამეთუ საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში ნებაყოფლობით თიანებული რესპუბლიკების admiss of me sould bluesmon sbპარეზზე, ვითარცა ხმა წარსულში უფლებააყრილი ერებისა, რომლებიც ამ ექვსი ათეული წლის წინათ იხსნა დიდი ოქტომბრის სოციალისტურმა რევოლუციამ ეროვნული და სოციალური ჩაგვრისაგან და რომლის მეოხებითაც იქნა მიღწეული ადამიანისათვის ადამიანური ცხოვრების კონსტიტუციურად გარანტირებული უფლება.

ასეთი უფლებების პრინციპულ საფუძვლებზეა აგებული ახალი კონსტიტუციის პროექტი, რომელსაც შეუნელებელი ინტერესითა და კანონიერი სიამაყის გრძნობით ეცნობა ჩვენი რესპუბლიკის მასწავლებლობა და მოსწავლე ახალგაზრდობა.

საქართველოს პედაგოგიური საზოგადოებრიობა და მოსწავლე ახალგაზრდობა მხურფალედ იწონებენ პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მაისის პლენუმის შედეგებს და ახალი კონსტიტუციის პროექტს, ერთსულოვნად უჭერენ მხარს კომუნისტური პარტიის საშინაო და საგარეო პოლიტიკას, უსაზღვროდ მადლიერნი არიან ლენინური ცენტრალური კომიტეტის, პოლიტბიუროს და მისი მეთაურის ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის ნაყოფიერი შემოქმედებითი საქმიანობისა და მზად არიან კვლავაც მოახმარონ თავისი ენერგია, ცოდნა და გამოცდილება ჩვენი პარტიის XXV ყრილობის ისტორიულ გადაწყვეტილებათა წარმატებით განხორციელეash.

ახალი კონსტიტუციის პროექტის განხილვასოან დაკავშირებთი გაღალ- გმული პირეელი ნახიჭები იმ დიდი და მრომატევადი მუშაობის კარგი დასაწყისია, რომელიც მომავალი სახუსია, რომელიც მომავალი სახუსია, რომელი ცომავალი სახუსია, ასევე რესპუბლიკის სალაო-საგაკვეთილო პრაქტიკის პი- რობებში, ასევე რესპუბლიკის სახლხო განაოლების მთელ სისტემაში მოსწავლეთა იდეურ-პოლიტიკური აღზრდის ახალ ხარისხში აყვანის გზით.

სკოლაში ალმზრდელობით მუშაობას დღეს ყველაზე დიდსა და ძნელად გამოსასწორებელ ზიანს აყენებს საკმაოდ გავრცელებული, საკმაოდ ფეხმოკიდებული და მოჩვენებითი მმაყრის მანკიერ ჩვევაში გაბითი მმაყრის მანკიერ ჩვევაში გა-

დაზრდილი -ფორმალიზში აღმზრდელობით მუშიობაში.

ამის თაობაზე საქმაო დამაგერებლობით ითქვა საქართველოს მასწავლებელთა IV ყრილობაზე, ექიძოდ,
ამბანაგ ედუარდ შევარდნაძის სიტუვაში, სადაც პედაგოგიკის თეორიისა და პრაქტიკის მეტად აქტუალური პრომლემები იქნა აღძრული და
გაშუქებული. მათი გათავალისწინებით,
განათლების სამინისტრო კომკავშირის (ენტრალურ კომიტეტთან ერთად ამზადებეს სათანადი დოკუმენტს
და განაბორციელებს საჭირო დოუმიტის
და განაბორციელებს საჭირო დონისძიებებს აღმზიდელობით მუშაობაში
ფორმადიაზების დაძლებებ

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ამას წინთ გა მართულ პლენუშზი დასმული პრობლემება ამგერადაც დიდ დახმარებას გაგვიწევენ, რათა თითოეული ჩვენგაგვი თვებ სამუშაო უბსებზე ეძიებდეს და პოვებდეს კონკრეტულ აზებს იმისათვის, რომ კონსტიტულიის დებულებების რეალიზაციის პროცესში თვისობრივად აბალ საფებურზე ავიყვანოთ მთელი ჩვენი სახელმწიფო და სამეურნეო საქმიანობა, ხელისუფლებისა და მართვის ორგანოების მთელი მუშაობა.

ამახთან დაკავშირებით სკოლაში უნდა შეკმმნათ ობიექტური პიროები იმისათვის, რომ დავეანდელი მოსწავლე მზად იყოს ხვალ პირნათლად შეახრულოს საბჭოთა კონსტიტუციით გათვალისწინებული მოქალაქეობრივი მოვალეობანი.

საქმეს თუ რეალურად შევხედავთ, ეს იმას ნიშნავს, რომ შრომითი აღზრდა და მოსწავლეთა შრომისათვის მომზადება საზოგადოებრივ სასარ-

ხაბჭოთ კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მღივნის მაზანაგ ლ. ი. ბრეცნევის მოსსენებაში, რომელიც მაისის პლენუმმა მოისმინა და განიზილა, მეცნიერულად არის გასაბუთებული ის ღრმა ცვლილებები, რამაც დღის წესრივში დააჟენა ახალი კონსტიტუციის მიღების აუცილებლობა.

ყველა ეს ცვლილება ნათლად აისახა სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის პროექტში.

ახალი კონსტიტუციის მიდებას, — აღნიშნა ამბანაგშა ლ. ი. ბრეუნევმა, — უღიდები მნიშვნელობა ექნება როგორც ქვეუნის საშინაო ცხოვრებისათვის, ისე საერთაშორისო ასპარეზზე სოციალიზმის, შშეილობისა და პროგრების ძალების პოზიციების განმკიცებისათვისაც.

ახალი კონსტიტუციის პროექტში სპეციალური

თავები ეძღვნება სსრ კავშირის მშვიდობისმოყვარულ ლენინურ საგარეო პოლიტიკას და სოციალისტური სამშობლოს დაცვას

ჩემთვის, როგორც დიდი სამამულო ომის ვეტერანისთვის, კარგად არის ცნობილი რა მოაქვს ომსა და ნგრევას.

ჩვენი პარტიის შეუნელებელი ბრძოლა მშვიდობის დაცვისათვის ახალი ძალით მავსებს, მეტ შთაგონებას მინერგავს ადამიანის ქანმრთელობის, სიცოცხლის გადარჩენისა და დაცვისათვის საბრძოლველად.

ხხვანაირად არც შეიძლება! ჩვენი პარტიი, ახალი კონსტიტდის პროექტი ხომ განსაკუთრებულ ფაცვის, განათლების, მოქალაქეთ» შრომისა და ცხოვრების პირობების განუხრელ გაუმჭობესებას.

ᲐᲚᲔᲥᲡᲐᲜᲓᲠᲐ **ᲮᲐ**ᲩᲘᲫᲔ,

საქართველოს სსრ დამსახურებული ექიმი.

გებლო საქმიანობის არჩეულ დარგში უნდა ხორციელდებოდეს არა მარ. ტო აღზრდისა და სწავლების სიტყვიერი მეთოდების მეოხებით, არაშედ სასკოლათშორისო სასწავლოსაწარმოო კომბინატებში, საწარმოებთან შექმნილ სასწავლო საამქროებში, აგროტექნიკის თანამედროვე მოთხოვ. ნათა დონეზე დამუშავებულ სასწავლო ნაკვეთებზე. ჩვენ კი არაფერი ამის მსგავსი არ გაგვაჩნია. ხოლო უამისოდ პრაქტიკულად შეუძლებელია აღვზარდოთ მოსწავლე ახალგაზრდობა იმისათვის მზადყოფნის სულისკვეთებით, რომ სკოლის დამთავრების შემდეგ იგი კეთილსინდისიერად შრომობდეს საზოგადოებრივ სასარგებლო საქმიანობის არჩეულ დარგში, მტკიცედ იცავდეს შრომისა და საწარმოო დისციპლინას. რაც უფრო უკეთ მოეწყობა შრომითი აღზრდის საქმე სკოლაში, მით უფრო ნაკლებ დარღვევებს ექნება ადგილი წარმოება-დაწესებულებებში, ყველგან, სადაც ჩვენი სკოლის კურსდამთავრებულები შრომობენ და რაშიც თითოეული ჩვენთაგანი უნდა იყოს დაინტერესებული.

ამიტომ არის სკოლაში შრომითი ალზრდისათვის საჭირო პირობების შექმნა დარგობრივი სამინისტროებისა და უწყებების, საწარმოთა შრომითი კოლექტივების, აღვილობრივი პარტიული და საბჭოთა ოგანობის და საბჭოთა მომიტიტისა და საბჭოთა შთავირობის ცნობილი დადგენილებითა გათვალისწინებული, და არა მარტო განათლების სამინისტროს უწ-ყებრთვი და საბჭო

მე მინდა ვთხოვო ჩემს კოლეგებს, რებაუბლიკის სამინისტროებისა და უწყებების ხელმძღვანელებს საგანგებო მსჩელობის საგნად გაბადონ ამ კუთხით სკოლისადმი დამოკიდებულების საფუძვლიანად, პრაქტიკული შედეგების გათვალისწინებით გააზრებული საკითხები.

ჩვენ დიდი სურვილი გვაქვს დავუახლოვოთ სოფლის სკოლებს სასოფლო-სამეურნეო დარგების სამეცნიერო-კვლევითი, აგრეთვე სასწავლო ინსტიტუტების შესაბამისი კამეცნიერ-მუშაკები და თედრების უფროსკურსელი სტუდენტები მოსწავლეთა ნატურალისტური საქმიანობის შინაარსის გამდიდრების მიზნით. ამავე მიზნით სამინისტროს ხელმძღვანელობას ფრიად სასარგებლო საუბარი ჰქონდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოცენტ თეიმურაზ ფლენტთან, რომლის საინტერესო აღმოჩენები და გამოგონებები უახლოეს ხანში დაინერგება ნორჩ ნატურალისტთა რესპუბლიკურ სადგურსა და ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებახეოხავე მუარ ნიადაგზე გვინდდავაფუძნოთ სსრ კავშირის მოქალა ქეთა ისეთ კონსტიტუციურ მოვალეობათა შესრულებისათვის მოსწავლეთა მომზადება, როგორიცაა, მაგალითად, სოციალისტური საკუთრების გაფრობილება და განმტკოცება, ბუნების დაცვა, ისტორიული ძეგლებათა და სხვა კულტურულ ლირებულებათა შენარჩუნებისათვის ზრუნვა.

ვერც აქ წავალთ შორს მარტოოდენ სიტუვებითა და მოწოდებებით. სოციალისტურ საკუთრებას რომ გაუფრთხილდე და ებრძოლო მის დატაცებას, მფლანგველობას, საჭიროა მოსწავლე კერ სასკოლო ქონების მოვლა-პატრონობას მივაჩვიოთ, მისი ამ საქმეში პირადი წვლილის შეტანის გზით. ასევე ვერ იქნება მომავალი მოქალაქე ბუნების, მისი სიმდიდრის საიმედო დამცველი, თუ ბავშვობიდანვე არ ელოდება ჩიტების მოფრენას, არ ზრუნავს მისი ბუდისა და საკენკისათვის, თუ მასზე არ არის გაპიროვნებული ხე, უვავილი, სხვა მცენარეულობა, რომლებსაც იგი საკუთარი ხელით უვლის, ზრდის და ახარებს. და ასევე არ იზრუნებს იგი მომავალში ისტორიული ძეგლების ან სხვა კულტურულ ლირებულებათა შენარჩუნებისათვის, თუ არ არის ნამყოფი გელათში, იყალთოში, ნიკორწმინდაში და არ იცის ამ უნიკალური ძეგლების ფასი, ადგილი და მნიშვნელობა ქართველი ერის სულიერი ცხოვრების ისტორიაში.

ახეთხავე პრაქტიკულ მიდგომას გვიკარნახებს ახალი კონხტიტუციის პროექტით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესრულება, რომლებიც სხრ კავშირის ტროვნულ-საბულმწიფო წყობილების პრინციპებს შეეხება.

ამასთან დაკავშირებით განათლების სამინისტროს განზიბახული აქვს რეს-პუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სტოლებში კოველი ახალი სასწავლო წლის დაწყება აღნიშნოს სსი კავ-შირის და საქართველოს საბჭოთა სიციალისტური რესპუბლიკის სატილმწიფო ალამის სკოლის შენობა-ზე აღმართვით და სახელმწიფო გიმნის შესრულებით.

ასეთი ტრადიცია, ჩვენი აზრით, ხელს შეუწყობს იმას, რომ ბავშვოიგოანვე აღვშარდოთ სახელმწიფო ალმისა და ჰიმნისადმი პატივისცემის გიმნობა, ამავე დროს ეს ხელს შეუწყობს საბჭოთა პატიოტიზმისა და სოციალისტური ინტერნაციონალიზმის სულისკვეთებით მოსწავლეთა ალზრდას.

ახალი კონსტიტუციის პროექტით გათვალისწინებული საბჭოთა დემოკრატიის გაფართოება და გაღრმავება გარკვეულ მოთხოვნებს უყენებს სახალხო განათლების დარგბაც. ჩვენ განზრაზული გვაქვს პრაქტიიაში შეთ : ლოთ სკოლის დირექტორის პედაგოგიური საბჭოს სხდოშა: ზე არჩევა და დავაწესოთ ბედაგოგიური კოლექტივის წინაშე მისი ბერიოდული ანგარიშგება.

უახლოეს ხანში ჩვენ რამდენიმე სკოლაში ჩავატარებთ ასეთ არჩევ ნებს და შემდგომ თანდათან, აუჩქა რებლად, ასეთი პრაქტიკის დადები თი, აგრეთვე შესაძლო ნაკლოვანი მხა რეების გათვალისწინებთაც შევეეც დებით მომავალში მის საყოველთა ოდ დანერვვას. ასეთი პრაქტიკა ბელს შეუწუობს სკოლის დარექტიკრის ავ ტორიტეტის, მისი პასუბისმგებლო ბის ამაღლებას, გაობრდება ხასკოლო ცხოვრებაში პედაგოგიური კოლექტი ვების დემოკრატიზმის პრინციპებ ზე აგებული მონაწილეობის რო-

ასეთ ვითარებაში შესაძლებელი გახდება სკოლისავე დარექტორს მივანდო მანჯვლებლის შეჩრება. მისი სამუშაოდ მიწვევა. როგორც ეს მაწავლებულთა IV ყრილობაზე ითქვა. კარგი დარექტორი კარგ მასწავლებელის შეარჩევს და ძლიერი პედაგოგიური კოლექტივის შექმნას

სკოლისა და სახალზო განათლების მთელი სისტემის წარმატების სარენდარი, მისი წყარო და საფუძველი
პარტაულ ხელმძღვანელობაშია, რესპუმალიეს მასწავლებლობა, სკოლისა და სახალზო განათლების დაირგან
მუშაკები, ჩვენ ყველანი ვგრძნობთ
საქართველოს პარტიული ორგანიზადაის გაძლიერებულ მომთზოვნელობას, დაინტერესებულ უძრადღებას.
შრბუნველ დამოკიდებულებასა და კმედით დახმარებას სკოლის წინაშე
დასაზული ახალი ამოკანების წარმატებით გადაუყვეტაში.

ჩვენი სკოლა კვლავ აღმავალი გზით ივლის და ახალი წარმატებებით შეხვდება დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის მე-60 წლისთავის საიუბილეო დღესასწაულს.

ოთარ ქინძლაძე,

საქართველოს სსრ განათლების მინისტრი.

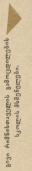

გივი რიმნისთაველი მუშაობის დროს.

ეცნობიან კოლეგის მუშაობას.

გივი რიმნისთაველი კმაყოფილია

საქართველოს სახელოვანი მუშათა კლასის ერთ-ერთ წარმომადგენელს გივი რიმნისთაველს კარგად იცნობენ ჩვენი ქვეყნის მშრომელები.

თბილისის ფეხსაცმლის ფაბრიკა "ისნის" გამომჭრელი, სსრ კავშირის სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი გივი რიმნისთაველი ოთხი წელიწადია რაც სათავეში უდგას მომჭირნეობისა და ყაირათიანობისათვის, პროდუქციის ხარისხის ამაღლებისათვის ფაბრიკაში გაშლილ სოციალისტურ შეგიბრებას.

ნოვატორმა მუშაშ, თავისი ბრიგადის წევრებთან ერთად, გულდასმით შეიმუშავა ფეხსაცმლის საძირე ტყავის გამოჭრის ახალი მეთოდი. ამ ახალმა, ორიგინალურმა მეთოდმა დიდი ეკონომია მისცა საწარმოს, მინიმუშადე დაიყვანა ნედლეულის დანაცარგები. ხელი შეუწყო პროდუქციის ხარისხის ამაღლებას, მნიშვნელოვნად გაზარდა შრომისნაყოფიერება.

გივი რიმნისთაველის პირადი ეკონომიკური მაჩვენებელი ყველაზე საუკეთესოა მთელ საბჭოთა კავშირში. აი, ამიტომაც იყო. რომ სსრ კავშირის მსუბუქი მრეწველობის სამინისტროსა დ დარგობრივი პროფკავშირის ცენტრალური კომიტეტის ინიციატივით გადაწყდა შექმნილიყო გივი რიმნისთაველის მუშაობის გამოცდილების შემსწავლელი და წარმოებაში გავრცელების საკავშირო სკოლა.

ამას წინათ ქართველი ნოვატორი მუშის გამოცდილების შემსწავლელმა სკოლამ თავისი პირველი მსმენელები მიიღო.

თბილისის ფეხსაცმლის ფაბრიკა "ისანში" ჩამოვიდნენ მეფეხსაცმელეები კიევიდან, ბაქოდან, აშხაბადიდან, ფრუნზედან, ყაზანიდან, ჯამბულიდან, სარატოვიდან...

გულთბილად შეეგება თავის კოლეგებს გივი რიმნისთაველი. ესაუბრა მათთვის საინტერესო საკითხებზე, დეტალურად აუხსნა ყველა საჭირო წვრილმანი, პრაქტიკულად გააცნო თავისი მუშაობის მდიდარი მეთოდები.

პრეზიდიუმში.

ეს სკოლა არა მარტო გამოცდილების "მეძენის, წარმოებაში მისი დანერგვისა და პროდუქციის ხარისხის ამაღლებისათვის ბრძოლის მძლავრ სტიმულად გადაიქცა, არამედ ფეხსაცმლის საწარმოთა მუშების კიდევ უფრო დაახლოებისა და გულითადი დამეგობრების კერაც გახდა.

ჩამოსულშა სპეციალისტებმა ბევრი რამ ახალი, საინტერესო, მათ შემდგომ მუშაობაში გამოსაყენებელი და დასანერგი გამოცდილება შეიძინეს, ბევრი რამ ნათელი და ხელმისაწვდომი გახდა მათთვის.

გართველ ნოვატორ მუშას გივი რიმნისთაველს ბევრი მიმდევარი ჰყავს. სულ უფრო იზრდება მისი სარეკორდო მაჩვენებლებით აღტაცებული მეფეხსაცმელეების რიცხვი. ყველა მათგანს ერთი აზრი და მისწრაფება ამოძრავებს — აამაღლონ პროდუქციის ხარისხი. დაზოგონ ნედლეული, ახალი თვალსაჩინო მიღწევებით შეეგებონ დიდი ოქტომბრის მე-60 საიუბილეო წლისთავს.

political transport and the polyment

behanded, brokhoden Dankinds dobbod andrems ben-

Die Tology tol-Spreeton toppyfight fran atsom Bighid gibingmbiggingg Johnsonghl gentan Intofetope also Jahanga anna da

gitingm-toggingge filmggggte defininging and gains multiplicated - distances on Aging

physique byer supirior begannering seetedbyr trav trade to tribe bredtyden in Amagama jayah bajahdagadan Sayayarabagad Sm ga.

poppohagoban, Samhofile Bilbrighted Jahrengene nikopinaka asia olohin kelinda alam basahingan

bajdang gophili ozn fagdajda jahanaggabak inglightimbs hous tophus tembroosis to iscalia. Polace or acastrasism esmedos Smightabet Agagos ander, Sising in incontact Symbolis Shagagella Jahngagella galmelola masa Thenkale, Japaness as grappion oblightable tobidge-biggidgeste Jidange jeglopdfontet Supremental, regulations and right on thooks. Bandob Tologa gobantabay Tologhayla bym.

ofer sight intrappolit the fort, ampoles.

is galieted adaption associanizat seggint

the sheeps of much federal about deference Samuely Securit Sambaranda Labracomplian San gen go godifán bitmangagto datebegh... Antonio Racket montrellamonto defensamble anappears syndrately givester dupoeto. tone go anistituitanten, johnnes beignande

es as conspiere. Informe combonitionalisms shipbedge Sch. rages kaligagen kyngs, kagag blickop glynbn Actent often, defendance attacherian intervalue franciscos and cames es symmothers samenage principle that and infranchelon, latienme beleggighely as must hel Telefelites Symptople eggint shipt gent whole works wheelers from profiger famas me feam mudasledande, gangles danimbe trough and geography grantages freezeware week and Small manuf of man, mollohandly ansalesh die nggmu geligheach Anhangile. Ser -tendes - Empl. sales Ashfraday of markets monthshap angular ujaopho jnkualingen (solinh go grafts Sabhada algadaga Prillambb Sage Layob begrafydab bajling gabhayalla, Ambabasa History and Toleral Bloken Spheres Sobre Massers substantiburging laborators בחפים הפנה פיננסטבי פספעה ליקומטבים פי Our forming his grant propriet and a history of the ნალჩიკის ქულტურის, და დასგვნების დენტრალურ Lab ille and chamme Ballinghamama, delinhage to Sidentifies Birphopolitis spullitancies & 6. 1292. body, E. s. Billmandy. S. m. Beyordy, a. s. bachers. a a appealance to a magnety of alberts, he mile gina anah galaganga, nangan badhuma (2006ah Shaper Sepalto selahang daarobtos singsonsper had appear of the papping of services again ingegårb agringår, geginn grännige ögning igagele. alson Juhille And propagate 1919 Fort bodynor tomologopolokowski bisinggalle goppinge მებრძოლებისათვის. ძეგლის მემორიალურ დაფა. to confidence asserts struggments, danger make Jihagomas sendse bodepome, dhenne otojedy. Bebgem jamostedy ma gajone mentgefedy.

Samfarille annifekti Belinbenson Smekene meinde solel laboration multipologism infolia of jobs toke spingepts maggalangspap elem gen gangling josobb (at job beginget she Avantile - smalledminners and Faringers from As and the Tolkstynings as Tell, Ampales, Toronand And Job Johnsons work batternhobs aya. ambagua Bargesi johali asaka Bagabaga, Aubagfrom some store infrages aside of obligable ch ample TempogFungding docho den falled coffee mediately had ashingan-highest popular mark to filandoling that detempted edet officer tagette togetajes aphabette skipajite telaggite. andogedanged leden builded auggrafe can oc-

Saffige ogen gelogist de gabetelleum, manite American and statement of the sales and sales

go ambggordgograp dinkonggi. .. On open askepted on analysis of the 1491 Forth balanasmale, nich hannich branger gable, Pallet mistle. — Tohas John Aggrow collection anarchimations and professional forms Assis nath assistations subshould not Freel Tolors sadoudoscum, tale ne monatolis madanote Suchsimouse Treme

sessema Estalminación, tempo contribución. Amongo 14 Empl arms Snillandah alianda Sahan. Аздор. 1917 წელს ამაგამრებენ ბოლშევაკური specification of the second specification of the second se openhaungen bilget Andriese omes in besetzenen misse melangan. Begins oge ston total telefengende administrate as polymers. 1919 forth Snfoforgonbob orght stightstofor shows attended toldendally, offer Family old stock authorist ambodingly antishum fallerfaments Policelpas Rolegs tagoti tamphologic indicate my Johanna nafanka k mitanfaradak 1916 Emak Sichile b. mégményodo open ambogathyopi Soll-Such Anders or amober Assemmentes Johns. go Jeggio Sonko skappol Jegoskopio, iaproposite of age because of panels of offered to gåridget åvägennntilt gebirkernile. 1921 Epret og-Solde agree ambated agree election and second tingin ingrouse indebing. Tology is objen before Astholy Romandam.

Todayed Feedba sees ambatellased, she assuls, belone and march school Phindows

store defect expensed before and according can see a see test modelmodern defini-Senable.

entities administration designed and belongers den begoget degenbere ogen anbetellen Anto lettering suggests, sandalities delegen Andel grandition believes betyposed buy. anyhologic snalgojia, bilgodhin "bigdiya" ogéditels as base litagen lyngel tolonto

Supriegle, Judgest jobile ment gelieb knowlede happyge, phalages galphyge jahryge to ten. Est haustergain faggress galpela pa pa mot knoben, and demote to good and and company me digume, higher lame - ones ambatedarque Jones mile Indones, Arms fold solidan homeshands falamet fatale Bream, mumole aumldfredmy frede Imperhadoment mans fordryden spire of slobden has smalledes channel SALT workly alighe the complete think? toform hearts and description of Anglaphys los garely backedgage store burd-logers, temptygester believe blacks on lenhamania mhana lahamman ma salihanma grate dynamica marche togram guffyfngre "ate-

lome" fullman bymhallo pu skom bapegghilomuste Sandamata, Balletas Beatage, agree and (allegraphs as folio markatho Adaptingship put Laboratoria automosor ob. Eubliofdomo morfos Ent. salina bramilio markinti. Bo sa dadametima Bookman. of safferfa brown rections. significan as bookfron manages by Brook jet hale complete manufacturitor in Smoker of

an sindente has sayange, shattale sayan sin the same a shear de a company of antique and antique and a Essent men balangun nilla. manjin ma j. ndinferedoù bellogden Intelograpio Snitago, Inbleamed describe alode spirate oppinion out commons on impossible come - dedustran montage, Tota Trees unitages, Against Syph-

Industin Landsond, foind Safetalon no Smith Sumbarch microbhoanach chambone enementable enterpose so being statedy denghegged-ngheleg dansing geglankiteten Librara bagrayagani anbangan, naukana na an

moto se nieles. In pass-puts tohappe spacenthings bit Int Johnson polyparan Joge arbggon gold. non-depolation and such service and additional form

Acced domes tolkint magisprainings. principals Taxaining topotte, sefanger should although topingth, nich anniautomobien safile lekatem, anafrasiene be-Anton Jamobi, oils And malmankers, Rody again sintiniose Teemobi athonore, foto diadrife

relation lamation? metalates totales ngabes, ejapón jahosszepho, bbga Bridly barthali Promiting comme between angles of migration gentlyggen fagregen Toulan Bhafaggen tot inggot igotigable as jogophus and dob yearns broad-mile. Supplied on recen bless modes 3035 3583055545

იატაკქვეშა სტამბაში

(ᲐᲕᲚᲐᲒᲠᲘᲡ ᲐᲠᲐᲚᲔᲒᲐᲚᲣᲠᲘ ᲡᲢᲐᲛᲒᲐ-ᲛᲣᲖᲔᲣᲛᲔᲡ ᲒᲐᲮᲡᲜᲘᲡ ᲝᲠᲛᲝᲕᲘ ᲬᲚᲔᲡᲗᲐᲕᲘ)

ცნობილია, რომ ე. ი. ლუნინი პარტიის მშენებლობის საქმეში გაღამწყვებ ენი განებლობას ანიეკადა არალეგალურ რეგოლუციურ პრესას, რომელსაც უნ- და ღაცცვა რეგა და და განებლი გან

რხდმპ კავკასიის კავშირის კომიტეტმა სტამბის მოწუობა დაავალა მიხეილ (მიხო) ბოჭორიძეს, რომელმაც სტამბის ასაგებად ნაკვეთი შეარჩია ქალაქის ნაკლებად დასახლებულ უბანში — ავლაბარში. მიწის ეს ნაკვეთი იქარით ჰქონდა აღებული ამიერკავკახიის რკინიგზის თბილისის მთავარი სახელოს. ნოების ყოფილ მუშას დავით როსტომაშვილს. მან მიწის ნაკვეთი ფარულად დაუთმო რსდმპ კავკახიის კავშირის კომიტეტს, ამავე დროს ქალაქის გამგეობას სთხოვა მშენებლობის ოფიციალური ნებართვა. 1903 წლის 7 ოქტომბერს ქალაქის გამგეობამ დ. როსტომაშვილს დართო სახლის აშენების ნება და დაამტკიცა გეგმის პროექტი. სინამდვილეში ეს იყო ფიქტიური გეგმა. ნამდვილი გეგმა შეიმუშავა მ. ბოჭორიძემ რევოლუციონერ მშენებელ მუშებთან ერთად. სახლის მშენებლობას დაქირავებული მუშები აწარმოებდნენ, კონსპირაციულ სამუშაოებს კი მუშა_რევოლუციონერები: ძმები ალექსანდრე, ნიკო, ვანო ჩოდრიშვილები; მირიმან, თედო მაღრაძეები და სხვები. შშენებლებმა, უპირველეს ყოვლისა, საიდუმლო სარდაფი ააშენეს, რომლის ფართობიც 76,25 კვადრატული არშინი იყო. შემდეგ საცხოვრებელი სახლი ააგეს. მალე საიდუმლო ქა ამოთხარეს, რომელიც საიდუმლო სარდაფს დაუკავშირეს, შემდეგ კი ნამდვილი ქა ამოთხარეს და ფარული გასასვლელით საიდუმლო ქას. თან შეაერთეს. სწრაფი ტეშპით განაგრძეს სტამბის მოწყობა, სტამბაში ჩუღურეთის არალეგალური სტამბიდან გადაიტანეს საბეჭდი მანქანა "ბოსტონკა" და სხვა მოწყობილობა 1903 წლის დამლევს ავლაბრის არალეგალური სტამბა მუშაობას შეუდგა.

ხტამბაში სხვიდანხვა დროს მუშაობდნენ მაკარ და მანახე გოგუაძეები. ტიგრან ვახტანგოვი, ერასტი კალანდაძე, გიგო ლელაშვილი და ვიქტორ წულაძე, სტამბის "დიასახლისები" იუვნენ ბაბე ბოჭორიძე და მარო გოგუაძე.

ავლაბრის არალეგალურ სტამბას განხაკუთრებული დამსახურება მიუძ ფის არალეგალური პარტიული ლიტერატურის გამოცემაში. აქ იბექფებოც გა ი. ლენინის, ი. ბ. სტალინისა და სხავ გამოჩენილი პარტიული შემაცების სტატიები, წერილები და ბროშურები, პროკლამაციები, ფურცლები, ბიულები ტენები და სხავ. დროის მცირც მონაკვეთში (1903 წლის იქტომბრამდა) სტამბიდან გამოშვებული იქნა გაზეთ "პროლეტარია-ბის ბრძოლის" ხუთი ნომერი ქართულ, რუსულ და სომხურ ენებზე (30 ათას-ბატით) — პირკეთი გაზეთ გამოლების გაზეთ და სტამბა რუსეთის ბატეთი ტინებზი გაზეთ გამოლებების გაზეთ გ

ავლაბრის არალეგალურ სტამბაში დიდ სარედაქციო და საავტორო მუშაობას ეწეოდნენ რსდმა კავკასიის კავშირის კომიტეტის წევრები: ი. სტალინი, ა. წულუკიძე, მ. ცხაკიაი, ს. შაუშიაში, ვ. ბობომცსი, ფ. მაბარაძე და სხვები. სტამბის პროდუქციის ტრანსაორტირებისა და გავრცელების საბოფათო დავალებას ასრულებდნენ: მარო ბოჭორიძე-ჩიტიშვილისა, გიორეი თარხარეგი, კამო (ს. ტერ-პეტროსიაში), მოსე კვარაცხელია, გიგო ლელაშვილი, ელისე ლომინაძე. მარტიროს მირაქიანცი, მარია სუვოროვა-ფელოროვა, არმენიც უმბრიცვი, გიორგი ჩიქოვანი და სხვები, სტამბის პროდუქცია ვრცელდებოდა, რუსეთის იომკერიის უზარმაზარ ტერიტორიაზე, აგრეთვე ეგზავნებოდებოდა, რუსეთის იომკერიის უზარმაზარ ტერიტორიაზე, აგრეთვე ეგზავნებომეფის ოხრანკა გაფაციცებით ეძებდა არალეგალური ლიტებრატურის კერას. ბოლონ მათ, საქმათ ცნობები შეკრიბეს სტამბის ადგილსამყოფელის შესახებ. 1906 წლის 15 პაბრილს სტამბის შენობას ალკა შეშოარტუტს ჟანდარმთა, პოლიცეისა და გარის ნაწილებმა, აღმოაჩინეს არალეგალური სტამბა და გაანაღ

ავლაბრის არალეგალური სტამბა ბოლშევიკური იატაქჭეეშეთის უნიკალური ძეგლია, ამიტომ იყო, რომ საქართველოს კპ (გ) (კ. მა. 1835 წლის 18 ნოემბერს მიილო დადგენილება მისი აღდგენის შესახებ. პარტიული, სახელშწიფო და სამეცნიერო დაწესებულებების ყოველდიაური მზრუნველობისა და თვით სტამბის ვეტერანების კონსულტაციით ძეგლი სრულუოფილად აღსდგა. მისი საზეიმო გახსნა 1837 წლის 20 აგვისტოს მოეწყო, პირველი დამთვალიერებლები კი 23 აგვისტოს მიიღეს.

არსებობის 40 წლის მანძილზე სტამბა-მუზეუში ოთხ მილიონამდე ადამიანმა დაათვალიერა, ვრცელია მის დამთვალიერემელთა გეოგრაფია, აქ საქართველოსა და მოძმე რესპუბლიკების მშრომელებთან ერთად სისტემატურად მოდიან ყველა კონტინენტიდან და თითქმის ყველა ქვევნიდან

სხვადასხვა დროს სტამბა-მუზეუმს ეწვივნენ საერთაშორისო კომუნისტური მოძრაობის გამოჩენილი მოდაწეები: გიორგი დიმიტროვი. დოლირეს იაბარური, მორის ტორეჩი, ზოზე დიახი, ტიმ ბაკი, აბარლ მარქანის მვილიშვილის შვილი რობერ ჟან ლონგე, ჩვენი ქვეყნის ცნობილი აბარტიული, სახელმწიფო და საზოგადო მოდვაწეები, მეცნიებიტა, მწერლები, წარმოების ნოვატორები — მ. კალინინი, მ. (სტაკაი, ი. კუბალა, ლ სობოლევი, ი. ბაპანენი, მ ვოლოპიანოვი. ა. იაკოვლევი, ა. სტამანოვი და სზვები. არალეგალური მუშაობის მაღალი ტექნიკით ალუროთვანებულ დამთვალიერებელთ არაეროი გულობილი ჩანაწერია დაკული შოაბემდლებების წიგნში. კუბის დელეგაცია, რომელსაც სტამბა.მუზეუმი 1960 წლის 10 ავვისტოს დაუთვალი, ერებია. შოაბეგდილებების წიგნში ენის "ავინახულო რა იატაქვშა სტამბა, სადაც მუშაობდნენ ქართველი მუშები, ჩვენ კარგად გავიგეთ, აუ როგორ მიმდინარეობდა ამ ბალბის ბრძოლა რევოლუციისათვის, თუ რამდენი

სტამბა-მუზეუმა მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს კომუნისტური სულის კვეთებით აბალგაზრელბის აღზრელის საქმეში. აქ სისტემატურად ეწყობა პიონერთა ორგანზასეთის როგებში მოღება, კომკავშირის რივებში მოღება და ახლადმილებულთათვის კომკავშირული ბილეთების გადაცემა. აბალგაზრელბის შეხვედრები რევოლუციის, ომისა და სოციალისტური მშენებლობის ვეტერანებთან, მომე ერების წარმომადგენლებთან და პრავალი სხვა ლონისძიება.

სტაშბა-მუზეუმის ასეთ ნაყოფიერ მუშაობაში დიდი წვლილი შეაქვთ მის გამვეს დურმიშზან მეხხს, არცილ ისე მრავალრიცხოვანი კოლექტივის თუულ წევრს, რომლებიც საქმის ცოდმითა და ღრმა სიყვარულით ემსა. სურებიან ბოლშევიკური იატაკქვეშეთის საგანძურს.

ჭეშმარიტად დიდია ხტამბა-მუზეუმის მნიშვნელობა, რევოლუციური მობრაობის გარიერაუზე იგი მართალი ბოლშევაცებული სოტკვის მგზნებარე პროპაგანდისტის როლში გამოდიოდა, განვითარებული სოციალისტური საზოგადოცბის შშენებლობის პერიოდში კი წინაპართა მპირულ ტრადიციებზე ახალგაზოდობის აღზრდის უმნიშვნელოვანეს კერად იქცა.

3MM3 23%06ME043

სტამბა-მუზეუმის ეზოში მუდამ ხალხმრავლობაა.

როგორც ცნობილია, პირველი მსოფლიო ომის დროს თურქებმა შემოუტიეს საქართველოს და ამ შემოტევის შიშით 1914 წელს საქართველოდან არქივები გახიზნეს ჩრდილო კაგკასიაში, სადაც ისინი დარჩნენ 1923 წლამდე. 1922 წლის შემოდ. გომაზე საქართველოს საბჭოთა ხელისუფლებამ დასვა მოსკოვის მთავრობის წინაშე საკითხი, რომ მომხდარიყო ამ არქივების რეევაკუაცია და. ამას გარდა საქართველოს გადმოსცემოდა რუსეთის მუზეუმებსა და ბიბლიოთეკებში დაცული ძველი ნივთები და ხელნაწერები. რუსეთის მთავრობის წრეებში ამას დიდის ყურადღებით შეხვდნენ და საკითხი დადებითად გადაწუდა. შედგა კომისია, რომელსაც მიენდო ამ საქმის მოგვარება. კომისიაში შედიოდნენ პროფ. მ. პოკროვსკი, ისტორიკოსი, მაშინდელი განათლების კომისარი რუ. სეთში, აღმოსავლეთის ასოციაციის თავმ‡დომარე პავლოვიჩი და დამიანე ქგუშია, საქართველოს რწმუნებული აკადემიურ საქმეებში.

საჭირო იყვნენ ექსპერტები, რომლებიც ამ კომისიასთან იმუშავებდნენ და პრაქტიკულად მოაგვარებდნენ ნივთების ჩაბარება-მიღების საქმეს.

ერთიც ვნახოთ, 1922 წლის დეკემბერში დამიბარა საქართველოს განათლების კომისარმა დავით კანდელაქმა და წინადადება მომცა, მოსკოვს გავმგზავრებულიკავი ექსპერტად და მონაწილეობა მიმელო ზემორე აღნიშნული კომისიის მუშაობაში. ამავე მიზნით ჩემთან ერთად გამოემგზავრა ისტორიკოსი სარგის კაკაბაძე.

მოსკოვს ჩაველით რკინის გზით (ბალაქარაზე გავლით) დეკმმარის შუა რიცზეებში, გაგვიჭირდა გავლით) დეკმმარის შუა რიცზეებში, გაგვიჭირდა გაგვიჭირდა გაგვიჭის გაგვიზის გაგვიზის, მაში ცხავაზის გაგვიზის გაგვიზის გაგვიზის, მაში გაგვაზესვიტეთ, ხალმე კეტოს ბანაში გვეშოვნა თაახი, მოგვაგონდა იაშა ფილიბოვი, ქუთაისელი კაზოველი კათოლიეც რომელიც იმ ხანად მოსკოვ-ში ცხოვაზის ამა იც მაგვაზის გაგვიზის ამა იც მოგვაგიზის, იაშა ცილიბ ამა იც მაგვა ნოსკოვ-ში ცხოვაზის ამა იც მოგვა ნუ ცუბიბისა. ფილიპოვებმა კაზალ მიგვილეს, ვაზ. შმითაც გაგვიმასპინძლდნენ და იმ ღამეს მოგვას-ვნტს.

მეორე დღეს შევუდექით ბინის ძებნას. ერთ სასტუმროში ძლივს ვიშოვეთ ცივი ოთახი, რომელმიც მხოლოდ ერთი საწოლი იყო და, ჩეუნდა ბედად, ერთი ცალუა კარი ეყუდა (სიგანით დაახლო ებით 70 სანგიმეტრი). წამოვაწვინეთ ეს კარი იატაქზე და ჩემ საწოლად ის ავირჩიე, ბამდვილი საწოლი კი სარგისს შევსთავაზე. მოვითხოვეთ ბალიშ-ზეწარი, საბან-გობანი, გავშალეთ და დავწვვით.

მალე მოსკოვში შემოგვიერთდა პროდ კ. კექელიძე, რომელიც იმავე მიზნით იყო გამოგზავნოლი გემბერტად, მოგვინაზულა დ. ჩვეშიამ, ვაღწყდა, რომ სარგის კაკაბაძე გამომგზავრებულიყო ჩრდილო კავკახიაში, მოეძტება საქართველოდან გატანილი კავკახიაში, მოეძტება საქართველოდან გატანიდა ატქავები და დაებრუნებინა საქართველოში.

სიძველეთა დაბრუნების კომისიის სხლომა შედგა 1928 წლის 8 იანვარს. თავმწლომარეობდა კოგროვნკი, სხლომას დაესწონენ პეტებრურგიდან ჩამოსული ექსპერტები: აკადემიკოსი სერვეი ოლდენბუბგი, რუსეთის მეცნიერებათა აკადემიას უცვლელი მდიგანი (исиременный секретарь) და პრივატ დოცენტი ა. გინკო (ნ. მარი იმ დროს ევარივატ დოცენტი ა. გინკო (ნ. მარი იმ დროს ევფიაპში იკო), ხოლი საქართველოს მხროდან ვიუვენით: მარიკმ ორაბელაშვილი (მთავრობის წარმომადგენელი), დამიანე ჩვუშია, კორნელი კვაელიძე და შე

მიუხედავად იმისა, რომ საკითხი პრინციპიალურად უკვე გადაწყვეტილი იყო მთავრობის მიერ, რომ სიძველეები საქართველოს გადმოსცემოდა, სერვეი ილდენბურგმა სასტიკად გაილაშქრა ნივთების დაბრუნების წინააღმდეგ. ეს არ მოეწონა amamenas

თათბირის თავმჯდომარეს პოკროვსკის, რომელმაც მტკიცედ უპასუხა:

 Сергей Феодорович, если вы этого не сделаете добровольно, то оно будет сделано помимо вашей воли.

შაშინ კი ენა ჩაუვარდა მეცნიერებათა აკადემიის მუდმიე მდივანს და ვერაფერი გარუთ. გადაწულა. ადაწულა. ადაწულა აბატკიულადა შეცხდგომოდით საქმის საბოლიო მოგვარებას. გასარკვევი იყო, რა ხელნაწერები ენ. ჩენილიყო რუსეთის მუზეუშებსა და წუგნოსაცა-ეებში, ამის თაობაზე მოთხრობილი აქვს პროფ, კ. კეცლიძეს თავის მოხსენტაში საქ. სამცცნიერო სამჭოსადმის და მე აქ ალარას ვიტევი. აღვნიშნავ მხოლოდ რომ საერთოდ საკოთის საბოლოლ

მალე კ. კეკელიძე თბილის დაბრუნდა და მე დავრჩი ხელნაწერების გადმოცემის საკითხის დეგალების გამოასაქვევად და დასაზუსტებლად. ამისთვის საჭირო იყო პეტროგრადს გამგზავრება. სადაც გვევალდებოდა ქართული ბელნაწერები (იოანე ბატონიშვილის კოლექცია საგარო ბიბლიოთეკაში და თეიმურაზ ბატონიშვილისა სააზიო მუზეეშში).

მოსკოვში ყოფნისას კ. კეკელიძე და მე ვიყავით ლაზარაანთ აღმოსავლერ ენათა ინსტიტუმი, რო- მელასე იმცავად სომერა კულტურის სახლი ეწო- დებოდა და ავწერეთ იქაური ქართული ხელნაწე- ტები. სხვათა შორის, ა. ბაბანაშვილახეულ წიგნე- მი აღმოჩნდა ა. ბაბანაშვილის მეტი წერაკითბა მი აღმოჩნდა ა. ბაბანაშვილის მეტი წერაკითბა გის გამაგრეცლებელი საზოგადოებიდან მიღემული ტელნაწერი. რომელმიც იღვა ამ საზოგადოების ა. ბაბანაშვილისადმი გაგზავნილი (ქარა), რომ მას (გაავნება, თანახმად მისი თხოვნისა, ხელნაწერი. აბი მესაბებ მე მოგაწერე წერა-კითბის გამაგი ტელებელი საზოგადოების გამგეობას, რომ გამო- ეთხოვათ ეს ხელნაწერი (წაწილობრიც პათამდსე- სატი).

...პეტროგრადში რომ ჩაველი, ჩერ ვიდექი გავრილოეგბოან, შემდეგ კი მოვნაზე ჩემი სტუდენტობის დროინდელი ბინის პატრონი ივანოვი, რომელიც ქველი ბინიდან სხვაგან გადასულიყო. რომ დავაკაუნე, გაილო კარი, გამოიხედა გოგონამ, რომელიც ჩემი სტუდენტობის დროს ბაუშვი იყო. ვეთოზე: '

_ Узнаешь?

Акакии Гаврилович-м! — 8 м8 эдэ эдэ.

- 1სამეცნიერო საბჭოს საქართველოს სიძველეთა დამბრენებელი წევრის პროფ. კ. კვკელიძის მოხსენება (კ. კვკელიძე, ეტიუდები ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან: ტ. XIII. გვ. 180-183) ივანოვი (მამასახლისი) უკვე ალატ ტანზევა ცოცხალი, უფროს ავის სამხეფრო განაულება მოკდო და გარი მსწაფრობა. მიძანტეს გალა ესბლოკადის დროს სურსათსანოვავის კაგორება ჯენ არ გვიგიძვნოა, რადგანაც საშა (სამხედრო პირი) გავაწვილა უგელაბერბათ

ივანოვების ბიმა, ოდაც მე ვეტრურობდი, პალის იეო სააზიო მუბეუმთან სილქ აუპოიბ. მისღე ბილა ბელნანებ ებზე, აქ ათო ქმის ობი თვე მოვუნდი ა. გენკო და ებ ულანაქიქბი) აქვანანგებ, ნაწილობრივ აღწების და სიების შედგენას, თუ ომელი მაგიაგი უნდა გადმოსცემოდა საქართველოს. მე საზოგადოდ არ ვიჩენდი დიდ მომთხოვნელობას. პაგალითად, საქარო ბიზლიოთების ხელნაწერთა განუთვილებაში დაცული ტბეთის სახარება, რომელიც 1918 წელს არის გადაწებილი, მეორე ბელი სივარული გადაუსებ ან და მიობზი

- Мы вам этого не дадим.

არ დავიებინ, რომ ეს მელნანერი ჩვენთვის გადმოეცათ და იგი იქვე დარჩა. სამაგიეროდ, იქ
აღმოჩნდა რვა ფურცელი უდამნოს მრავალთავისა.
მელიც მე გურიის უდამნობა გადანერილი და რომელიც მე გურიის უდამნოდან წამთვიდე 1920
წელს იოანე ოქროპირის მათეს სახარების თარემაწეთან ერთად (ს კ ი მე-12 საუკუნეშია გადაწერილი
დეთან ერთად (ს კ ი მე-12 საუკუნეშია გადაწერილი) და მუზეუმს ჩავაბარე, ეს პეტროგრადული
ფურცლები ჩვენ გადმოგეცა და აქ შეუეროდ.
აირითად ნაწალს ქარი სახა

საქარო ბიბლიოთეკაში გამეცნო ერთი ქალი. რომელიც დიდი ალფრთოვანებით ლაპარაკობდა ნიკო მარზე (რომელიც იმ დროს საქარო ბიბოა ოთეკის დირექტორი იყო). ნიკო მარმაო, მიობრა მან, ერთ სხდომაზე გაბედულად განიცბადათ:

Настало такое время, когда приходится серьезно доказать, что библиотеки нужны, что музен нужны, что паучные учреждения нужны \wp ыбазе.

პეტროგრადში რომ ვარ, მომდის გ. ახვლედიანის წერილი, სადაც ის ხუმრული ტონით მატუობინებდა: ძმაო, ხაკაკი, ი. ქავახიშვილმა პალიმფსესტებში ამოიკითხა ძველი ქართული ტექსტები, რომელშიც მრავლად მოიპოვება ხ პრეფიქსით. წერილის წაკითხვისას ამ ახალ ამბავს ვერ მივაქციე სათანადო ყურადღება, მაგრამ მეორე დღეს. დილით რომ გამომეღვიძა, გერ კიდევ მწოლარეს გამახსენდა გუშინ მიღებული წერილის შინაარსი, თანაც მომაგონდა გიორგი ათონელის სახარების ანდერძი, სადაც იგი ამცნებს სუყველას, ვისაც ჰსურს სახარების გადაწერა, გადაიწერონ მისი ნათარგმნი სახარება უცვლელად, baman, ony sh მოსწონთ ეს რედაქცია, გიორგისეული მიმართონ ძველად ნათარგმნ სახარებას, რომლებიც წმინდად ნათარგმნია და კეთილად, ხან მეტნიცა და საბანწმინდურნიცაო, აი მაშინ გამიე ლვა თავში, რომ გიორგი ათონელის ნახსენები ხანმეტი სახარება იხეთი სახარებაა, რომელშიც ხანები ზედმეტად არის ნახმარი, ზედმეტად, რა თქმა უნდა, გიორგი ათონელის დროინდელი სალიტერა. ტურო ქართულის მიხედვით, ამ მიხვედრამ იმდენად გამახარა, რომ ლოგინიდან წამოვიჭერი და კინაღამ გადმოვვარდი. დავიბანე საჩქაროდ ხელ პირი, ვისაუზმე და გავეშურე სააზიო მუზეუმში. რომ იქ შემემოწმებინა გიორგი მთაწმიდლის ანდერძში ნახმარი ხანმეტი, რომლის ახსნასაც ნ. მარიც ცდილობდა ერთ დროს. შემოწმებისას დავრწ-

(გაგრძელება იხ. მე-12 გვ.) .

ბერი ეგნატაშვილი თავის თხზულებაში "ახალი კართლის ცხოვრელებაში "ახალი კართლის ცხოვრეგა" დაწვრილებით აღწერს ქეთევან დედოფლის გამაქანა "ხოლო მუნ დაესწონენ ფრანგნა და ადიღეს წმინდანი ნაწილნი წმინდისა ქეთეგანისნი ფრანგთა და წარილეს თვისთა იანა". მისივე სიტყვით, შემდგომში "ფრანგებს" თეიმურაზ მეფისათვის გამოუგზატმითა დედოფლის ნეშტი.

ვინ იყვნენ ქართველი ისტორიკოსის მიერ მოსხენიებული "ფრანგები" (ე. ი. ევროპელნი), რომლებმა() აუზღინეს ტაწყულ დედოფალს უკანასკნელი ნატვრა — ცოცხალი თუ კერა, ძკვდარი მაინც დაბრუნებოდა მოიხელ მიწან?!

ქართული აგიოგრაფიული ლიტერატურის ერთი ძეგლი, რომელშიც ბა, აზუსტებს ხსენებულ "ფრანგთა" სალურობასა და ვინაობას. ირკევეა, რომ ისინი პორტუგალიელი მისიონერები კოცილან ("იყვნეს მას ქალაქსა შინა მლგღღელნი ფრანგთანი ფურტუგეზელნი"). დამოწმებული წუაროს იანახმად, "ფურტუგებულ წუაროს იანახმად, "ფურტუგებელ ფრანგებს" მოუბარავთ ნემტი წამებული დედოფლისა და ჩამოუტანიათ საქართველოში.

მ. თამარაშვილის პირად არქივშიინახება პორტუგალიელი მისთწერის, სახელად ამბროზიოს რელაცია იტალიურ ენაზე ასეთი სათაურით: "ქართველი მეფის დედის ქეთევან დეღოფლის მოწამებრივი საქვდილი (ორანის შაის ბრძანებით)".

3

აი, რას მოგვითხრობს ეს რელაცია: ამბროზიო, წმ. ავგუსტინეს ორდენის ბერი, წარგზავნილ იყო კათოლიკური სარწმუნოების ქადაგებისათვის ირანში, სადაც გაატარა ცხრა წელიწადი (აქედან შვიდი — იხპაანში და ორიც — შირაზში). დაუღალავად ქადაგებდა და ეკლესიის წიალში აბრუნებდა იმათ, ვისაც წამების შიშით თუ სილატაკის გამო ზურგი შეექცია თავისი რქულისათვის. მრავალი მათგანი გაგზავნა ქრისტიანულ ქვეყნებში (ავგუსტინელთა მონასტრის ხარჯზე). ამის გამო დაკავებულიც კი იყო ირანის შამის მიერ თითქმის მთელი წელიწადი და ყოველდღე მოელოდა babkamb.

როდესაც შაჰ-აბასმა სიკვდილი მიუსაგა რამდენიმე თავის ქვეშევრდომს, რომლებსაც საიდუმლოდ მიელოთ ქრისტიანობა, ამბროზიო გაეშურა ქალაქ ისპაანის მთავარი მო_ ედნისაკენ; იგი ამხნევებდა და ანუეშებდა სიკვდილმისკილებს, რომ შიემსუბუქებინა მათთვის სიცოცხლესთან განშორების მძიმე წუთები. იეირის საყურებლად მოედანზე თავშეყრილი ხალხი პორტუგალიელი მისიონერის დანახვაზე აჩოჩქოლდა, ფანატიკოსებმა მაშინვე ატეხეს ყვიილი და ლანძღვა-გინება დაუწყეს უცხოელს. გაჰყვიროდნენ: ეგეც ჩვენი ხელმწიფისა და სარწმუნოების მტერია, ეგეც სხვებსავით სიკვდილის nadoba adoba

INTIMITANI INTINITATE INTINITATE

ეტუობა, ამის შემდეგ გაუძევებიათ პორტუგილიელი მისიონერი ისპაანიდან შირაზში. მაგრამ ამბროზიოს იქაც არ შეუწყვეტია თავისი მოღვაწეობა, და ხშირად საფრთხეში აგდებდა თავის სიცოცხლეს.

ამბროზიოს სიტყვით, იმავე ქალაქ შირაზში იმყოფებოდა ქართველი დედოფალი ქთოებინი — დედა თეიმურაზ მეფისა; იმყოფებოდა თითქმის როგორც ტუსადი, ვინაიდან არსად არ დადიოდა, მხოლიდ შირაზის ქართველ ხანს (იმამული-ბან უნდილაძეს) თუ ესტუმრებოდა ხოლზე.

პორტუგალიელი მისიონერი მოგვითხრობს, თუ როგორ აღმოჩნდა შორეულ შირაზში ქართველი დედოფალი.

როდესაც შამ-აბასმა გამოილაშქრა საქართველოს სასაობრებლად (1618 წ.) თეიმურაზ მეფემ და მისმა დიდებულებმა დაინახეს, რომ დიდა საფროზე ემუქრებოდა. ქვეყანას და საუკეთესო გამოსავლად მიინნიეს ქეთევან დედოფლის შეხვედრა ირანის მამთან. დედოფალს უნდა ეთხოვა შამ-აბანისათვის, ნუ გამოილაშქრებ საქართველოზე, ჩვენ ხომ ყოველთვის შენ გეხმარებით და გემოჩინლებთთ.

ქეთევან დედოფალი თავისი ქვიუნისა და ხალხის გადასარჩენად გაუდგა გზას, შუხვდა ირანის შაჰხ საქართველოს საზოვარზე და მხურვალედ შეევედრა, არ აეოხრებინათ უბრალბაშებს საქართველო. მრავალი გონივრული საბუთით უმტკიცებდა და არწმუნებდა, რომ ასე იქნებოდა უკეთესი თვით შაჰისთვისაც. შშვიდად უსმინა შაჰ-აბახმა და დეღოფალს მიუგო: სულაც არ წამოვსულვარ ქართველებთან საომრად, აქეთკენ მხოლოდ გამოვისეირნე, ცოაას წავინადირებ და მაშინვე უკან გაგბრუნდებით.

შაჰ-აბასმა გულუხვად დაასაჩუქრა
ქეთევან დედოფალი, ყველა სათხოვრის შესიტულება ალუთქვა და საქართველოსკენ გაისტუმრა. დედოგალი სამშობლოში ბრუნდებოდა,
როდებაც გზაში დაეწივნენ შაჰის
ბრძანებით და შეიპკრეს. შაჰ-აბასი
შოულოდნელად შეიჭრა საქართველოში, ძარცვავდა და აოხრებდა ქვეყანას. თეიმურაზმა მთელი თვისი
ოჯახითა და დიდებულებით გაქცევით
უშველა თავს და იმერეთს შეცველა

ლა. სეფიანთა ირანის ხელმწიფემ ტყვედ წაიყვანა სამოცი ათასი ქართველი და დაპყრობილ ტერიტორიაზე მაჰმადიანი გამგებელი დატოვა.

ქეთევან დედოფალი საბოლოოდ შირაზში გადაასახლეს, იმავე ქალაქში მყოფმა ამბროზიომ დაამყარა ურთიერთობა მისი ამალის წევრებთან. რომილთა რიცხვი manal აღწევდა. ისინი დადიოდნენ კათოლიკურ ეკლესიაში წირვის მოსასმენად და ამჟღავნებდნენ კეთილგანწყობას კათოლიკური სარწმუნოების მიმართ. ქეთევან დედოფალმა შეუთვალა ამბროზიოს, რომ დიდმარხვაზე მას აღსარებანი მიეღო ქართველებისაგან, როდესაც წმ. ავგუსტინეს დღესასწაული დადგა, ქეთევან დედოფალმა გაუგზავნა ამბროზიოს თავისი სამლოცველოდან ხატები, შანდლები ros bamofindo nemphonh ambamosaso, აგრეთვე მიავლინა თავისი მხლებელი, რომელიც დახელოვნებული იყო სანთლებისა და ჩირალდნების დამზადებაში.

რელაციაში აღნიშნულია, რომ ქეთევან დედოფალი ძალზე გულითადად იყო განწყობილი ქათოლიქეთა და საერთოდ ევროპელთა მიმართ და ეხმარებოდა მათ, რითაც შეეძლო.

ამპროზიოს დიდი იმედები აულვივდა. იგი ფიქრობდა, რომ მოიშკიდა კეთილ ნაყოფს — კათოლიკურ
სარწმენოებაზე მოაქკევვდა ქეთევან
დედოფალსა და მის ახლობლებს, მავიამ ამ დროს შამ-აბასმა შირაზში
გამოგზავნა საგანგებო დავალებით
დუტურვილი თავისი მობელეები. მათ
უნდა ეუწყებინათ ქართველი დედოფლისათვის, რომ გამამმადიანებუდა უწყალობებდა უთვალავ სიმდილრეს. მაგრამ თუ არ ისურეებდა გაგამამადიანებას, სასტიკი წამება და
სიკვდილი ელოდა.

დედოფილმა უპასუბა, შაჰის მო. ხელეებს, ვერავითარი ტანგვა. წამება ვერ მაიძულებს დავომო ქრისტიანული სარწმუნოება და შევბილწო ჩემი ზნეობა, რასაც მთელი ქვეყნის საუნგეზე ძვირად ვაფასებო. შაჰის მოხელეებმა დედოფალს სოხოვეს, ნუ ინებებ ასეთ სატანგველს, შენი ნაზი სხეული შეიბრალეო. მაგრამ დედოფალი წამითაც არ შეყოუმანებულა. მიხვდნენ შაჰის მოხელეები, რომ ამაოდ ცდილობდნენ მის დარწმუნე-

მკაცრად განუცხადეს, წამებისათვი მოემზადეო. დედოფალმა დახოვა ნებართვა უკანასკნელი დოცვისა. დართეს ნება. სიკვდილმებგილმა მიაშურა თავის სამლოცველოს, მუხლ-მოდრეკილი ლოცულობდა და ევედ-რებოდა უფალს, მომანიჭე შენი წყალობა, განშამტკიცე, რომ გადავიტი-ნო ნატანგვულიო. დაიმთავთა ლოც ვა და განუცხადა შაჰის მოხელეებს, აღესრულებინათ ხელმწიფის ნაბრძანები, მათ ხელახლა სცადეს დედოფლის დარწმუნება, თავი შეიბრალე, სუსტი ქალი ხარ, ასეთ სიკვდილს ნუ ინებებო. მაგრამ დედოფალმა კვლავინდებური სიმტკიცით უპასუჩემს დარწმუნებას, bs. მოეშვით ტყუილად დროს კარგავთო (თეიმურაზ პირველის, ბერი ეგნატაშვილისა და იტალიელი ისტორიკოსის ბართოლო. მეო ფეროს მიხედვით, ქეთევან დედოფლის გადარჩენას ლამობდა ში_ რაზის ქართველი ხანი).

ბას და დაყოლიებას, მიხვდნ

ქალათებშა დაანოეს დადი (ექებლი და ჩკინის მაჩუუნები გაახურეს. შეშდეგ წელზებეთ გაშშვლეს დედოფელი (კექებლში წითლად გავარვარებული მარწუხები მოიმაჩქეს და
სასტიკი წამებით დაუბახიჩრეს ნაზი სხეული. მანამდე აწამებდნენ სანამ სულომობისძვა დედოფალი ძირს
არ დაეცა. თუმცა ბექითად ჩურჩულებდა ლოცვებს. ქალათებმა იგი
მოაშთვეს შშვილდის საბლით.

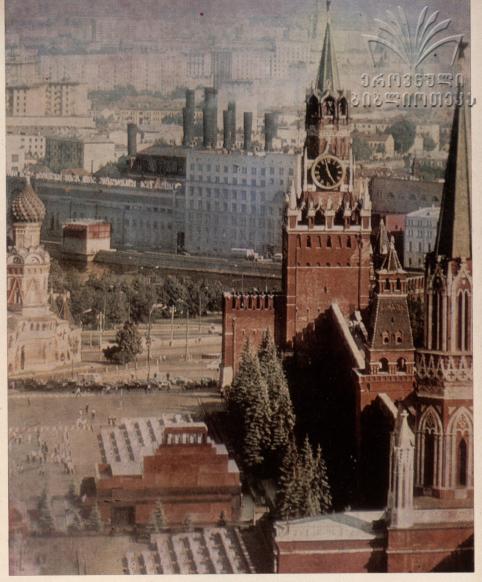
ეს მოხდა 1824 წლის სექტემბერში.
რელაციაში დაწვრილებით არის
მოთხრობილი, თუ როგორ ამოიღეს
საფლავიდან ქეთევან დედოფლის
ცხედარი ავგუსტინელმა მისიონერებმა (დამით, მამმადიანთაგან მალულად) და საქართველოში ჩამოასვენეს.

ამბროზიოს მიერ დედოფლის ნეშტის ჩამოსვენებას ადასტურებს თვით თეიმურაზ პირველი რომის პაპისადმი გაგზავნილ წერილში (1680 წ.).

აშბროზიომ და მისმა კოლეგამ, სახელად პიეტრომ, ავგუსტინელთა მისია დააფუძნეს ქალაქ გორში, სადაც 1640 წლამდე იმყოფებოდნენ. სხვათა შორის, ამბროზით მოსხე-

ნებულია ცნობილი გერმანელი სწავლულისა და მოგზაურის ადამ ოლეარიუსის თხზულებაში. ოლეარიუსი გადმოგვცემს, რომ 1687 წლის 7 მარტს ქალაქ შემახაში ვინმე ამბროზიო, წარმოშობით პორტუგალიელი, მკვიდრი ლისაბონისა, სტუმრად ეწვია ისპაანისაკენ მიმავალ ჰოლშტინიის ელჩობას. პორტუგალიელ მისიონერს, ლათინური ენის გარდა, ჩინებულად სცოდნია თურქული, სპარსული და ქართული ენები. მან მრავალი სარწმუნო ცნობა მიაწოდა გერმანელ მოგზაურს აღმოსავლეთის ქვეყნებისა და ხალხების შესახებ. ადამ ოლეარიუსის თხზულება, რომელიც ძვირფას წყაროდ ითვლება სეფიანთა ირანის ისტორიისათვის, დიდად უნდა იყოს დავალებული ამბროზიოს ინფორმაციისაგან.

ᲗᲐᲛᲐ% ᲜᲐᲢᲠᲝᲨᲕᲘᲚᲘ

მოსკოვი, კრემლი, წითელი მოედანი.

Утвержден Указом Президиума

Верховного Совета СССР от 27 мая 1977 г.

ГИМН СОЮЗА СОВЕТСКИХ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ РЕСПУБЛИК

Музыка А. В. АЛЕКСАНДРОВА

Текст С. МИХАЛКОВА и Г. ЭЛЬ РЕГИСТАНА

Союз нерушимый республик свободных Сплотила навеки Великая Русь. Да здравствует созданный волей народов Единый, могучий Советский Союз!

> Славься, Отечество наше свободное, Дружбы народов надежный оплот! Партия Ленина— сила народная Настановательного стату

Сквозь грозы сияло нам солнце свобод И Ленин великий нам путь озарил: На правое дело он поднял народы,

Славься, Отечество наше свободное, Дружбы народов надежный оплот! Партия Ленина — сила пародная

В победе бессмертных идей коммунизм: Мы видим грядущее нашей страны, И Красному знамени славной Отчизны Мы булем всегля беззаветно велны!

Славься, Отечество наше свободное, Дружбы народов надежный оплот! Партия Ленина — сила народная Нас к торжеству коммунизма ведет!

~~~DMMS5759 Telegraphy

ცხენბურთიშემოდგომაგუთნის დედა.

71'300390 BM18360 33437272

ვახტანგ ჭელიძე მრავალმხრივ ღვაწლმოსილი და მდიდარი შემოქმედებითი ბოგრაფიის მწერალია. ინგლისურ-ამერიკული ლიტერატურის ბევრი შედევრი ვახტანგ ჭელიძის მაღალოსტატური თარგმანის წყალობით ქართულ ენაზე შექმნილ ნაწარმოებად ალიქმება. ეს მთარგმნელის დიდი გამარკვებაა.

ვახტანგ ჭელიძეს წილად ხვდა დიდი პატივი წლების მანძილზე ყოფილიყო ჩვენი პოპულარული ჟურნალის "ცისკრის" რედაქტორი. მის მა ფართო ლიტერატურულმა განსწავლულობამ, დახვეწილმა გემოვნე106

ბამ და. რაც მთავარია, რედაქტორულმა ალღომ, სხვადასხვა ხელწერის მრავალ ნიჭიერ ახალგაზრდას გაუხსნა მწვანე გზა ქართულ ლიტერატურაში. ზოგიერთი მათგანი დოევანდელი ქართული ლიტერატურის სიამაუეა. მაშინდელი "ცისკარი" ვ. ქელიძის ორგანიზაციული ნიქისა და ავტორიტეტის წყალობით ახალგაზრდა მწერალთა აღზრდის, პრო. ფესიული დაოსტატების მართლაც მაღალკვალიფიციური სკოლა გახლდათ. ამ შესანიშნავ ტრადიციას არც ახლა ღალატობს ჟურნალი "ცისკა-

ვ. ჭელიძის შემოქმედებით აქტივში გარდა ჩინებული თარგმანებისა. მრავალი ბრწყინვალე ლიტერატურული და პუბლიცისტური წერილიც შედის, აქ აღარაფერს ვიტუვი მაჩაბელზე შექმნილ სახელგანთქმულ მონოგრაფიაზე.

ამჯერად მკითხველის ყურადღებას მისი მოღვაწეობის ერთ მხარეზე შე ვაჩერებ. მხედველობაში მაქვს "ქარ თლის ცხოვრების ქრონიკები", მოთხ რობილი ვახტანგ ჭელიძის მიერ.

ქართველი ერი მდიდარი, საინტერესო ისტორიის მქონე ერია. ერის ზნე-ჩვეულებანი, ხახიათი, ფსიქიკური წყობა, გემოვნება, შეხედულებე ბი და ბევრი, ძალიან ბევრი რამ ისტორიული ავ-კარგითაა შეპირობებული. ისტორია მარტო ნანგრევები და ფერფლი როდია. ისტორიიდან ზოგს ნაცარტუტა მოაქვს, ზოგს ცეცხლი. ისტორიის ფერფლიდან ცეცხლის (ამ შემთხვევაში ერის სუ ლის) გამოტანა მხოლოდ ჭეშმარიტ შემომქმედს შეუძლია. ავტორი მშრა_

ლი გულგრილი აღმნუსხველი კი არ არის ისტორიული პერიპეტიებისა. არამედ გულშემატკივარია და ჭირისუფალი, რომელსაც საკუთარ სულში გამოუტანგია, გამოუტარებია ერის ტკივილი თუ სიხარული და ისე გადმოუცია ჩვენთვის. მაგრამ თავისი ქვეყნის სიყვარულს არსად არ და. უბრმავებია, არ შეულამაზებია ისტორიული სინამდვილე და არ შეურბილებია ჩვენი სისუსტეები, ავტორი მთავარ ისტორიულ მომენტებს მსხვილი პლანით გვიჩვენებს და მათ შესახებ არსებულ ისტორიულ წუაროებსაც გამადიდებელი შუშით კით. ხულობს. მეტად საინტერესოა ზოგიერთ ბუნდოვან საკითხში ვ. ჭელიძის გაბედული შემოქმედებითი აპელაციები. იგი ზოგგერ ისტორიული მასალის სიმცირეს საკუთარი გონებამახვილური ვარაუდებით, მიხვედრებით, მოსაზრებებით ავსებს, ავსებს ფრთხილად, ტაქტიანად. დამაგერებლად, ისტორიული წანამძღვრების ლოგიკური განვითარებით. ავტორი ერთდროულად გვევლინება, როგორც ისტორიკოსად, ისე ეთნოგრაფად, სტატისტიკოსად, დიპლომატად, მხატვარ-ბელეტრისტად და, რაც მთავარია, ზომიერად იყენებს მხატვრის ფუნჯს, არ აუფასურებს მხატვრულ საღებავებს, გვიზოგავს, ალაგ-ალაგ გვაწვლის და ხელწერის ასეთი ჟანრობრივი მონაცვლეობით მკითხვეგადახალისებასაც ლის ინტერესის იწვევს. ამიტომ იკითხება ეს წიგნი დაძაბულად, ვნებიანად. მაგალითად, ძლიერი ეპიკოსის პოხიერი შტრიხებითაა დახატული ბერძენთა ლაშქრის საქართველოზე გადავლის სუ.

hand some warmamam and it is an ლაშქრეები ნაფეხურებს ტოვებე ნაფეხურების სიღრმის, სიფართოვის. მოყვანილობის მიხედვით მკითხველს საშუალება ეძლევა პლასტიკურად წაიკითხოს მოლაშქრეთა არა მარტო ფიზიკური ალნაგობა, ასაკი, თუნდაც სქესი, არამედ ხასიათიც, გუნება განწყობილებაც. ეს ნატერფალები მათი მეომრული ბიოგრაფიის ნამ-

სხვრევებია.

ასეთ წიგნებს კარგი მამულიშვილების აღზრდა შეუძლიათ. უხვი ილუსტრაციებით დამშვენებული ასეთი წიგნები დიახაც უნდა მივაწო დოთ მოსწავლე ახალგაზრდობას. როგორც სავალდებულო კლახგარეშე საკითხავი ლიტერატურა. პირდაპირ გული მწყდება: ადრეულ ასაკში რომ მქონოდა საკითხავად ასეთი წიგ ნი. ალბათ, უფრო ინტენსიური იქნებოდა ისტორიული თემებისადმი ჩემი პოეტური ინტერესი და საერთოდ, ეროვნული სულისკვეთება.

დიდ მადლობას მოვახსენებ ბატონ ვახტანგს ახალგაზრდობისათვის გაწეული ფასდაუდებელი ამაგის გამო, კერძოდ, ჩემი თაობის მიმართ დიდი ყურადღებისა და სიყვარულისათვის. ასეთები ცოტანი გვუვანან — ახალგაზრდობის მასწავლებლები და კე თილი მრჩეველნი. ბატონ ვახტანგისადმი ისეთი პატივისცემა მაქვს, როგორც შეგირდს ოსტატისადში.

მკითხველები და მეგობრები მის. გან ყოველთვის ველით შემოქმედე ბითი სიხარულის მომტან თარგმა ნებს, წერილებს, წიგნებს.

away 20,420,920,93

36335 366131 30531 53

ვახტანგ ჭელიძე პრავალმხრივ საინტერესო მწერალი და საზოგადო მოღვაწეა. სიცოცხლის სამოცი წლის ზლურმლთან იგი ხელდამშვენებული დგას და ურიცხვი მადლიერი მკითხველი ჰყავს. დღევანდელი ქართველი მკითხველის ყურადღება და სიყვარუmo had pandlabytha, oh shu nu იოლი საქმეა მწერლისათვის. ვახტანგ ჭელიძე ამ სიყვარულით რამდენიმე ათეული წელია გარემოცულია და მისი ყოველი ახალი მწერლური საქმე მოვლენად იქცევა ხოლმე ჩვენს ლი ტერატურაში.

ვ. ჭელიძემ, სანამ პირველი ორიგი ნალურ მხატვრულ ნაწარმოებს "ივანე მაჩაბლის ცხოვრებას- შექმნიდა. განსწავლისა და მთარმგნელობით ხელოვნებაში ძიებების რთული და ძნელი გზა განვლო. იგი იმ ნიჭიერი თაობის წარმომადგენელია, რომელმაც ომის წინა წლებში ეუტნალ "ჩვენი თაობის" ფურცლებიდან შედგა ფენი დიდ ქართულ მწერლობაში. ვ. ჭელიძის თანატოლმა მწერლებმა მაშინ ერთბაშად მიიქციუს მკითხველი საზოგადოების ყურადღება. ბევრი მათგანი მასთან ერთად სწავლობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში.

ომმა მიმოფანტა ვახტანგის თანატოლი მგოსნები და მწერლები; ზოგი ფრონტებზე, ზოგი — მთებში, ზოგიც უეცარმა სიკვდილმა გამოაცალა bamaroso.

ჭაბუკობაშივე გაწეული უმძიმესი შრომის შედეგია ის. რის გაკეთებაც შემდეგ მოუხდა ვ. ჭელიძეს.

ივანე მაჩაბელმა ისეთი ძლიერი

ტრადიცია შექმნა შექსპირის ტრაგედიების ქართულად თარგმნისა, შეუძლებელი იყო მის მიერ გაკვალულ გზა არ გაგრძელებულიყო. მაჩაბელ მარტო ენის ცოდნა არ ეყოფოდა. ღვთიური მადლიც თანდაყოლილი რომ არ ჰქონოდა. უამმადლოდ ვერც სხვა ინგლისური ენის მცოდნე ლებდა შექსპირის თარგმნის საუკეთესო ტრადიციის გაგრძელებას.

ამ მადლმა კახტან ჭელიძეს უნივერსიტეტის კედლებშივე უბიძგა და როცა "რომეო და ჯულიეტას" ქართული თარგმანი გამოაჩინა. პაშინვე შეეტყო. რომ შექსპირის თარგმნის ტრადიციას ღირსეული და საიმედო გამგრძელებელი გამოუჩნდა.

შექსპირის ჭელიძისეულმა თარგმანებმა სცენაზეც მოიკიდეს ფეხი და თანდათან გამდიდრდა ქართული შექ-Bahasta

სანამ კ. ჭელიძე თარგმნიდა, ე. ჰემინგუუის რომანები უკვე კარგა ხნის ცნობილი იყო მსოფლიო მაშტაბით და. რა თქმა უნდა, საქართველოშიც ბევრი თაყვანისმცემელი ჰყავდა, პეტწილად რუსული თარგმანებით. ჰემი ნგუეის ჭელიძისეულ თარგმანებს ხა განააკეთრებით ახალგაზრდობნ. ყურადღებოა, რომ ამ თარგმანები გამოჩენამდე ჩვენში არც ერთი წინ თაობის პროზაში ჰემინგუეის სტილუ რი იერსახე არ იგრძნობოდა. უცე ქართულად წაკითხულმა ჰემინგუეი რომანებმა ძლიერი სტილური ზეგა ვლენა მოახდინა იმდროის ახალგაზო და ლიტერატორებზე.

ქართული თანუგმანის გამოჩენამდე არავის მოსელია აზრად, მიებაძა ამ მსოფლიო სახელის მწერლისათეას, რა მოხდა? მოსდა ის, რომ უცხო მწერლის სტილ ქართულა ენის სტიკიაში შესაფერისად გახმიანდა, სიახლედ გაისმა სტილუნად მდიდარ და მაალი თაობის მწერლებზე დიდი ზეგავლენა თარაბაბიულ მოფლენა არასახარბიულ მოფლენა არასახარბიულ მოფლენა არასახარბიულ მოფლენა არასახარბიულ მოფლენა არასახარბიულ მოფლენა არასახარბიულ მოფლენა ამეგარი უურადღების ღიისა გახდა, ს ეამტანგ ქულიძის, როგორც მთანუმნელის, დიდი გამარჯება იყო.

რაკი მთარგმნელობით ხელოვნებას შეუქოდა, ვ. ქელოძეს იმთავითვე განუზობანეს, თავისი ტალანტი და
ენერგია მოეხმარებინა მსოფლიო
ლტერატურის იმ კლასიკური ნიშუშების თარგემნისათვის, რომლებიც
ეგზომ ესაჭიროებოდა ქართულ
ჟულტერას. ამ მხრივ 3ინ მნიშვნელოვნად გაამამდიგრი ჩვენი მთარგმნელობითი ლიტერატურა, რითაც დიდი ამაგი დასდო როგორც თანამულროფეებს, აცევე მომაგილ თაობებს.

Total Bond of Body of Body of Body ხელი, ღრმად შეისწავლა დიდი წინამორბედის ივანე მაჩაბლის არა მარტო მთარგმნელობითი ხელოვნება, არამედ მისი ცხოვრებაც. ვ. ჭელიძისათვის ეს გახდა საბაბი, დაეწერა ორიგინალური მხატვრული ნაწარმოები ივანე მაჩაბელზე, რომანქრონიკაში "ივანე მაჩაბლის ცხოვრება" ვ. ჭელიძემ ამაღელვებლად მოგვითხრო იმ მოვლენებზე, რომელთა ცენტრში იდგნენ ეროვნულგანმათავისუფლებელი მოძრაობის მედროშენი —ილია, აკაკი (00 030ნე მაჩაბელი. ამ სახელების მხატვრულად ხორცშესხმა მწერლის წინაშე დიდ სიძნელეებს ქმნიდა, მაგრამ ვ. ჭელიძის სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ მან ეს სიძნელეები ღირსეულად დაძლია. რომანის მხატვრულ ქსოვილში მრავალი სადაო საკითხია გარკვეული, მან დიდი ინტერესი გამოიწვია თანამედროვე მკითხველში და იგი მუდამ მიიზიდავს მომავალ თაობებს.

დაძაბულ შემოქმედებით შტომას ვ. ჭელიძემ ჭაბუკობიდანვე აქტიური საზოგადოებრივი საქმიანობა შეუთავსა. კულტურის ფრონტზე მრავალი საპასუხისმგებლო თანამდებობა ეკავა და ყველგან დიდი პასუხისმგებლობით ასარულებდა დაკისრუბულ მოვალეობას, მაგრამ ყველაზე დიდი ენერგია მან მაინც წიგნისა და უურნალ "ცისკინოს პიტედო ნამოწების გამოცემის საქმეს შვალია. ჩვენ დღეს თარგმნილი ლიტერიტურის ჩინებული ჟერნალი "საუმგა" გაგქას. ამ ჟურნალის პირველი ნომრების გამოცემაშოც დიდია ვ. ჭელიძის ღვაწლი.

ჟურნალი "ცისკარი" ცრათგვარი აღდგენა და განახლები იყო "ჩვენი თათბისა". ვანტანგ ქელიძის ბედმა არგენა ყოფილაფ მის. პირველი რედაქტორი: "ცისკრის" პირველი ნომრების ფურკლებუ ფეგადგმული სარიოზული ბალა და ამ თაობის ლიტერატურულ ასაბტეზზე გამოჩენა კელიძის სახელთან არის დაკავში_რაბული

საზოგადოებრივ საქმიანობაში აქტიერმა მოფიაწეობაშ მთანგმწელი და მწერალი ღრმად ჩაახედა ჩვენს თანამედროვე ცხოერებაში. შემთხვევით არ იყო, რომ ამ ბოლი წლებში კ. ქელიძემ ჩვენს პრესაში გგმოაქვეყნა მრავალი პუბლიცისტური წერილი, რომლებიც შემდეგ ცალეგ წიგნად გამოსცა. ამ წიგნმა ღირსეულად დაიმსახურა მკითხველი საზოგადოების სიგვარული.

რამდენიმე ხნის წინ მწერალთა სასახლეში მოეწყო ფ. ქელიძის ბოლო ნაწარმოების "ქართლის (ქხოვრების ქრონიეების" საჯარო განხილა. აკადემიკისმა სიმონ ყაუხნიშვილმა და მწერლებმა ერთხმად აღნიშნეს ამ ნაშრომის დიდი ეროენული მნიშვნელობა. ეს ნაწარმოები ოთხ წივნად არის განხრახული; გერჯერობით ვ. ქელიძემ ორი წიგნი გამოაქვეყნა.

ვ. ჭელიძეს განუზრანავს ფართო ჰეიიხველ საზოგაალებას მხატერულად და მათთვის გასავებ ქნაზე მოფობროს ჩვენის "ქართლის ცხოარების" ფურკლებზე ალწერილი მა ბები, მაგრამ ეს ამბები მას ოსტატურად გაუმდიდრებია ქართული ისტორიული მეცნიერების დღევანდელი მონამოვრების და სხვა ხალზთ ისტორიული ცნობებით, რომლებთანაც სისხლზორცეულად არის დაკემშიტა ბული ჩვენი ხალხის ისტორიული მოვლენები.

"ქართლის ცხოვრება" მეტწილად მეფეთა ისტორიაა და ამ წიგნის სტრიქონებს, შორის ამოსაკითხი იეო ქართველი სალხის ის გმირული თავ-გადსავალი, რაც ისტორიულ წავაროებს ვერ შემოენახავთ. ამ რთული საქმის გაკეთება განუზრახავს კეტლიბეს და დაულალებმ შრიომაბ, ისტორიის ღრმა ცოდნამ და მწერლერმა ალღომ სასურველი შედეგი გამთილო.

ისტორიული ფაქტემის ხორ/ეშესასხმელად ვ. ქელიძემ თვის ნაშბომში უხვად გამოიცენა კლასიკური მხატვრული ლიტერატურის ძეგლები და მდიდარი ფოლკლირული მასალა. მუორე წიგნში, რომელშიც მერვე საუკუნეში სამხრეთ საქართველოში მომხდარი დარამატული ამბებია ჩინებულად აღწერილი, უდიდესი გასაქაროს დროს ქართველი ხალხის გაუტებელი სულის უფრო ნათლად გამოსახატავად, შოტლანდიური ლეგამრისახატავად, შოტლანდიური ლეგანდაც კი მომშველია.

მწერლის დიდ ლირსებად მიმაჩნია
ამა თუ იმ ისტორიული ფაქტის შევსება მის მიერ ზედმიწევნით ფრთხილად
ნავარაუდევი ამბებით. ამ ამბებს
მომხიბლავი ბელეტრისტული ფერებით აღწერს ავტორი.

ვ. ჭელიძის "ქართლის ცხოვრების ქრონიცები" დიდ დამბარების გიუწევს მოსწვილ ახალგაზრდობას, ისტორიული ფაქტების ხატოვანი ენით და თხობის ფერწერული 3ნერით ეს წოგნები მაომავალ თაობებს უცილობლად მიიზიდაქს და ამბთ დიდ დამბარებას გაუწევს, ჩვენს სკოლსა

არამარტო სკოლასა და ახალგაზრდობას, ვ. ჭელიძის "ქართლის ცხოვრების ქრონიგები" დიდ როლს შეასრულებს მომავალში ქართველი ხალხის სახელოვანი ისტორიის ფართო მასამდე მისატანად.

დღეს ვახტან ჭელიძის ომში დაკარველი ძვირფასი მეგობრები რომ (სოცხლები იყვნენ, მისი ყრმობის) მეგობრებთან — ახლა უკვე ჭილარა სამოციანელებთან, გამოჩენილ მწერლებთან ერთად, დიდად გაიხარებდნენ და იამაყებდნენ ვახტანგ ჭელძის მამულშვილური ნამოღვაწა-

ლაფო სულაგერიაე

გარი. ფიქრი ოცნებებს გაედევნება, განაბგნას ყველა დახშული კარი.

მახარობელი კვირტების ჩურჩულს, შეეხმიანოს სიცოცხლის ზარი. ისე ლამაზი გახადოს ხედვა: მარგალიტებად ჩასთვალონ ცვარი.

მთით გადმოშვებულ დალალჩანჩქერება,

კვლავ დაულოცონ სიმღერა ხვალის. გადაავიწყონ სევდა ნამქერებს, და დაანათლონ სინაზე ქალის.

სულს გაზაფხული შემოენთება, როგორც ატშის ტოტს ყვავილთა ქარი,

ფიქრი ოცნებებს გაედევნება, განახვნას ყველა დახშული კარი...

4034330

ისევ ავაგებ, ისევ ავაგებ კოშკებს, — ლაშაზებს, მაღლებს... და გადმოვკიდებ მათ ქონგურებზე აფრიალებულ ალშებს.

ისევ ავაგებ, რაგინდ ანგრიონ, რაგინდ გათელონ ფეხით. ცას შევავედრებ მათ სიძლიერეს, შიში არ ჰქონდეთ მეხის.

უცავილებიან ხულის მინდორში, ფიქრთა მდინარის პირად, ზეცას მიხლილი რწმენის კოშკები, მართლაც, მიღირან ძვირად.

თვალწინ დამიმხონ? — მე ნანგრევებზე

კვლავ წამოვმართავ კოშკებს. მზის საგალობელს კვლავ ვუგალობებ, მათზე აღერილ დროშებს.

იხევ ავაგებ, იხევ ავაგებ კოშკებს, — ლამაზებს, მაღლებს... და გადმოვკიდებ მათ ქონგურებზე აფრიალებულ ალმებს.

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲫᲔᲒᲚᲔᲒᲘᲡ ᲓᲐᲒᲠᲣᲜᲔᲒᲐ ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲓᲐᲜ

(დასაწყისი იხ. მე-9 გვ.)

მუნდი, რომ ნაირ-ნაირი ახსნა, რომლებიც მოებოვებოდა სხვადასხვა მეცნიერს (მ. ბროსეს, დ. ბაკრაძეს, ა. ცაგარელს, დ. ჟორდანიას, მ. განაშვალს, ნ. მარს), ყველა მცდარია და რომ ერთად-ერთი სწორი ახსნა ის არის, რომ ხანმეტი საბარება ნიშნავს ისეთი ენიო ნაწეტ ქართულ სახარებას, სადაც სიტყვებში გეხვადაბა ზედმეტი ბანები: ბ-უყვარს, ხუმქობესი, ს-უთხრა, ხ-ეტყოდა, ხიუთ და მისთ. ასეთ სიტყვებში ბანის მხარება ზედმეტია არა თუ მე-11 საუყუნის სალიტერატურო ქართულში, არამედ უფრო ადრეც, მე-მ საუყუნიდან მოყოლებული. ბანმეტი ტერმინის სწორი ახსნა მიმაგნებინა იმ გარემოებამ, რომ 1820 წელს დაბექდილი მქონდა მონოგრაფია პრეფიქსების მმარებამ ნესახებ ქარიულ ზმნებში, და ამას გარდა, ტუილისის უნივე-რიტების მოამბის მე-2 ტომში უნდა დაბექდილიკო ჩემი გამოკლევა "ნაშოები მესამე ობიექტური პრეფიქსის ხმარების ბმოვნების წინ ქართულ ზმნებში", სადაც საუბარია იმის შესახებ, რომ ბოლნისისა და მცხუთის წარწერებში გებგდება ფორმებია შეხენტი, შეხუაბო, მეოს ხეყა.

ახლოვდებოდა ჩემი თბილისში დაბრუნების დრო და გიორგი ახვლედიანს მოვსწერე, რომ ახლად დაარსებული საენაომეცნიერო საზოგადოების უაბა ლოეს სზღომაზე დაენიშნათ ჩემი მოხსენება "ცნობ აზოგა დაენიშნათ ჩემი მოხსენება "ცნობა აზოვა აღმოჩენილი უძველები ქართული ძეგლების შესახებ მე-11 საუკუნის მწერლობაში", "ომელიც წავითზე კითვე თბილისს დაბრუნე-ბის შემდეგ 1 აპრილს 1928 წ... სზღომას დაენწრო ხანშეტი ტექსტების აღმომჩენელი და ამომკითზვე—თა პროფ ი. ქავაბიშვილი, რომელმაც გარზაიბა ჩემი მოხსენების დებულება, ამის შემდეგ ტერმინი "ზანშეტი", "რომელიც აღნიშნაც გარკვეული დიბარივი ნიშნას მქონე სლოტერაუტირ ენის ძეულს, სამხოლოთდ დამკითტიტი აშეცნიერებაში.

ammbemas

თარხანმა ხალხს გადაავლო თვალი, კუთხეში მიდგა და სიგარეტს მოუკიდა. ნაცნობებთან სალამ. ქალამის თავი არ მქონდა... და საერთოდ, არავის ნახვა არ სურდა.

მის წინ ორი წყვილი შეჩერდა. ქალებმა ისე შეიცხადეს ერთმანეთის დანახვა, ეტყობოდათ, დი

დი ხნის უნახავები იყვნენ. — უი, ამას ვის ვხედავ⁹! შენ გენაცვალე, ლა

ashal – ლილი, ეს შენა ხარ? დედა როგორ დამშვე-

ნებულხარ! "მაღალი პილოტაჟია", — გაიფიქრა თარხანმა

და ახალა კაცებს შეხედა. მათ უხიტყვოდ, მხოლოდ "ურთიერთგასაგებად"

მაგრად ჩამოართვეს ერთმანეთხ ხელი. - hagams boh, obgs of boh?

- do, 806 hmamhs boh?

ვუძლებთ ...

მდაა... დაგვიძველდა პურ-მარილი.

— აბა, მაგრამ რა გინდა რომ ჰქნა? თარხანი დაინტერეხდა, რას მიხტიროდა ან რას

უძლებდა ეხ ორი კაცი?! ქალებმა გატაცებით გააბეს საუბარი.

— გულხუნდას ხომ იცნობ, ამირანის ცოლს?! მათი გოგო გაქცეულა ხახლიდან, ვილაც სტუდენტს გამყოლია.

- sh asposahom?!

ამირანის ხახიათი ხომ — ლამის გაგიჟდნენ. იცი... არც კი გაუგია, ვინ არიან მშობლები, რა bambos ...

— სად წახულან?

— ქერ არც ეგ იციან. ნუ გეშინია, ფული რომ გაუთავდებათ, გამოგზავნიან დეპეშას: "დედიკო, ჩვენ აქა ვართ, გკოცნით"...

- კი... დედა, რა შეხანიშნავად გაქვს კანი. იხე<u>ვ</u> ტომახთან დადიხარ?

 სადა მაქვს სეანსში ორმოცი მანეთი გადასახადი! არა, გენაცვალე! მურმანი პირდაპირ ვერ ვიცანი, — თარხანს ისევ ჩაეხმა ქალების ხმა, შენ წარმოიდგინე, უხდება ჭაღარა.

 ეჰ, რომ იცოდე, რა ფახად დაუჯდა ეგ ჭაmaha

- რა ლამაზი კაბა გაცვია, ვინ შეგიკერა?!

 თამარმა. რა ვქნა, მე ას მანეთზე მეტს ვერ 803338

— ხულ გაგიუდებიან, ახლა გააორკეცებენ კი არა, გაასაშკეცებენ. გადაგრევს ეს ხალხი!

— კარგი ახლა, გეყოფათ, — წასჩურჩულეს ქმრებმა, — გამოყავთ მიცვალებული.

ხალხი ტაატით დაიძრა, თარხანი გაჰყვა. იგი თავისი ამხანაგის მამის დაკრძალვას ესწრებოდა. გარდაიცვალა დამსახურებული პედაგოგი, კაცური კაცი, პატიოსანი, მართალი, ნამუსიანი, უანგარო ადამიანი.

"შენ თუ პატიოსანი კაცი ხარ, აქ რა გინდა?.." "ჩვენ პატიოსნებას გაუმარჯოს!" — მოდაში შემოვიდა ასეთი სადღეგრძელო, მამას მეგობრები არახოდეს უხვამდნენ ამას ხაზს. არც მის სადღეგრძელოს გეახლებოდნენ. ალბათ, არც ეს დაფასებული პედაგოგი სჩრიდა ვინმეს თვალებში თავის კეთილსინდისიერებას. არარეალური ცნებებია პატიოსნება, იმედი, სიყვარული, ხელშეუხები, არამატერიალური, მაგრამ ძალიან მყარი.

...უკვე სასაფლაოსთან მისულიყვნენ. თარხანი ხალხს მიჰყვა. იგი ძალიან ხმამაღლა ფიქრობდა, თავისთავს ესაუბრებოდა. ყველაზე კარგი ადგილი ცხოვრების ავკარგიანობაზე მსქელობისათვის ხომ სახაფლაოა!. თარხანი გულდახმით. ათვალიერებდა გარემოს. ძვირფასი ქვით ნაგებ სასაფლაოთა ეპიტაფიებს კითხულობდა. განსაკუთრებით დაბადებიხა და გარდაცვალების წლები აინტერესებდა.

სასაფლაოს ბილიკი დავიწროვდა. ახლა თითო-

თითო ან ორ-ორი თუ ეტეოდნენ მდიდრული საფლავებით გაჭედილ, მიხვეულ-მოხვეულ გასასვლე. ლში. მის წინ ორი ქალი მიდიოდა, თარხანმა თავით ფეხამდე შეათვალიერა ისინი. ერთს მაღალქუსლიანი ჩექმა ეცვა, უცხოური მომწვანო ლაბადის ხაყელო ოდნავ აეწია. ზამთრის უნიათო მზის სხივებზე აბზინებული ოქროხფერი ნაზი თმა ფაქიზად ელამუნებოდა ხიფრიფანა ყურთან. თარხანმა მეორე ქალსაც შეხედა, თუმცა არ აინტერესებდა. ისევ საოცრად ლაშაზი ტანის ქალის ჭვრეტა განაგრძო. მას სახე არ უჩანდა მეგობარი ქალისაკენ ჰქონდა დახრილი და რაღაცას ელაპარაკებოდა. თარხანი თავის ხკოლის ამხანაგს წამოეწია და ხმადაბლა ჰკითხა:

— გარგი, ჩვენს უკან ქალები რომ მოდიან, ვინ mas 59

მან გაკვირვებით შეხედა თარხანს.

— მე მეგონა, შენ აქ არ იყავი. ნოდარი გეძებდა. გუშინ მთელი დღე გირეკავდი. არსად გაიპარო შენებურად. იმ გოგოებს მერე გაგაცნობ.

 თარხან, არხად დაიფანტოთ, ბიჭებსაც უთხარი, ყველანი "ისინდში" მივდივართ... თითო ჭიქით მოვიხსენიოთ მამაჩემი! — გვერდზე ჩავლისას უთხრა ნოდარმა.

– კარგი, ვეტყვი, — წყნარად თქვა თარხანმა. იგი თავისი მანქანისაკენ წავიდა, გიბიდან გასაღებების ასხმულა ამოიღო და კარი გააღო.

- თარხან, ვინმე ხომ არ გიზის. მარტო ხარ? - ჰკითხა გარგიმ. მას იმ ორი ქალისთვის გამოედო ხელკავი და მისკენ მოჰყავდა.

— გაიცანი, ესენი ჩემი მეგობრები არიან გვანცა და მარინე!

 ძალიან სასიამოვნო! — ნაძალადევი თავაზიანობით ჩაილაპარაკა მან. ასე არ აპირებდა. თავი_ სივე ტონმა თავგზა აუბნია.

...თარხანი ასეთ ქალს ეძებდა მთელი თავისი სიცოცხლე. მისი იდეალი ახლა ერთი ხელის მისაწვდენზე იქდა, მისი სუნთქვა და ჩურჩული ესმოდა. ეს არ იყო ნატანჭი ოცნებით დახატული სურათი, ოცნებაში გამოძერწილი სახე; ეს ხრულიად ხელშესახები კერპი ახლა იდუმალი ხმით ესაუბრებოდა თავის მეგობარს. თარხანმა ფრთხილად დახძრა მანქანა. ერთხანს უხერხული დუმიmo hodmashos.

— თარზანი მოქანდაკეა! — ზარზეიმით წამოიძახა გარგიშ, თარხანს შიშველი ქალების გამოქანდაკება უქვარს! ეს მისი ჰობია! გინდათ მისი სახელოსნო ვნახოთ?! გამოტენილია ათასნაირი სკულპტურით, ტორხებით, ხელებით, ცხვირებით...

"მე ხკულპტორი ვარ, შენ კი-ტუტუცი", — გაიფიქრა თარხანმა.

— ეს წიგნები ახლა იყიდე? — არ ცხრებოდა გარგი, საუბრის თემას ეძებდა, — "არგონავტიკა", "მარად ცოცხალი ხელოვნება", — წაიკითხა მან სათაურები.

გვანცა დაინტერესდა. კარკის წიგნები გამოარ_ თვა და გადაფურცლა.

— m, ha madabas! — onjga dab.

მარინე დაუდევარი იერით ათვალიერებდა ტიციანის რეპროდუქციებს.

— ბარბარა სტრეიზანდი ქურდი ყოფილა... on 130 806. ქარქიმ გაოცებით შეხედა მარინეს და ამოილუ-

ღლუღა: — ალბათ, კლეპტომანია... თორემ რა გაუპირდა მილიონერ მსახიობს?!

"ესეც შენი კრედო. ამ ქალს, ალბათ, საერთოდ, არაფერი აინტერესებს", — გაიფიქრა თარსანმა.

— თუ გინდათ, გათხოვებთ, წაიკითხეთ, დაგაინტერესებთ... — მიუბრუნდა იგი გვანცას, — დიდ მხატვართა ცხოვრების ზოგიერთი დეტალია...

— გმადლობთ, აუცილებლად წავიკითხავ თქვა გვანცამ.

თარხანმა მანქანა რესტორნის წინ გააჩერა; მეორე სართულზე, ფართო ვიტრაჟებიან დარბაზში. ქელეხისათვის გრძლად გაშლილი მაგიდები მო-Rabma.

— შენ რა, არ ამოდიხარ? — ჰკითხა ჯარგიმ, როდეხაც შეამჩნია, რომ თარხანი ადგილიდან არ ndghmos.

- shal

_ გაგიუდი?! წამო, კაცო, ნახევარი საათით ავიდეთ, არც მე მეხალისება... ნოდარს ეწყინება. — არა მცალია. საქმე მაქვს!

— გამომივიდა ესეც პიკასო! — გაბრაზდა *ქარ*გი და ზურგი შეაქცია.

— წიგნები წაიღეთ... მე დაგირეკავთ! — უთხრა თარხანმა

— ჩემი ტელეფონის ნომერი რომ არ იცით?

— კარგი მეტუვის! — გაილიმა მან.

..თარხანი აფორიაქებული იყო საკუთარ თავს გამოუტუდა, რომ გვანცა იყო ამის მიზეზი. გეგმებს აწუობდა, პირველი ნაბიგი თითქოს უკვე გადაიდგა. რატომ გამოართვა გვანცამ წიგნები? იგი ისე მოიქცა, როგორც მოეხასიათა; ან იქნებ მასაც ჰქონდა შეხვედრის სურვილი?!

გვიან საღამოს თარხანმა სახელოსნოდან დაურეკა ქარქის. წვიმდა და სახლში წასვლა დაეზარა. — თარხანი ხარ? — ჩახლეჩილი ხმით ჰკითხა

— გვანცას ტელეფონის ნომერი მითხარი.

— შენ გეტყობა, ძალიან მოგეწონა... სადა ხარ? თარხანმა იცოდა, სახელოსნოში ვარო რომ ეთქვა, გარგი იმ წუთას თავზე დაადგებოდა, მთვრალის ფილოსოფიით გულს გაუწყალებდა.

— სახლში ვარ.

— ჰოო... მოიცა, ზეპირად არ მახსოვს. სადღაც მიწერია. რომ იცოდე, ეს სულ სხვა გოგოა თანამედროვე ამბავში... აუცილებლად დაურეკე... მაგას თავის უფროსთან ადრე რაღაც ვარიანტი ჰქონდა... მერე იქიდან სხვა სამსახურში გადავიდა. მანდ უნდა მსუბუქი რომანი, შამპო, კონო, კაიფი და ყველაფერი გამოვა...

თარხანმა ტელეფონის ნომერი ჩაიწერა და ყურ-

მილი დაკიდა.

"ნაძირალა", — გაიფიქრა თარხანმა. სიბრაზისაგან გაფითრდა. გარგი ახლოს რომ ყოფილიყო,

ალიყურს აჭმევდა.

იგი აღმერთებდა იმ ქალს. მთელი დღე მასზე ფიქრით ცხოვრობდა. ნუთუ ეს იყო ის ამაღელვებელი სიყვარული, რომელმაც ახლაღა დაიპურო მისი არსება —ოცდაათ წელს გადაცილებული კაცის არსება?!

მას დავიწყებული ჰქონდა კიდეც თუ როგორ წარმოედგინა ჭეშმარიტი სიყვარული. ოცნებით, ფანტაზიით თავგამოტენილი ახალგაზრდა, იმედის მომცემი მოქანდაკე ზამთრის მოკლე დღეებში გაყინული თითებით თავაუღებლად ძერწავდა სადიპლომო ნაშრომს. ყოველი შიშველი მენატურე ქალი ფერიად ეჩვენებოდა. უბადრუკ სტუდიაში მხოლოდ ერთი თუნუქის ღუმელი იდგა, რომელიც ვეებერთელა კედლებშეთხუპნილ, გასარემონტებელ სახელოსნოს ოდნავადაც ვერ ათბობდა. ხნის დგომისაგან მუხლებდაწყვეტილ გათოშილ მენატურეს კანი ულურჯდებოდა, ელასტიკურობას კარგავდა და უტყვი ხდებოდა სიცივისაგან გახევებული სხეული..

თაროდან კონიაკის ბოთლი გამოიღო; თითქმის ნახევარი დალია. ტელეფონი გამოთიშა და ტუავის დაბალ ტახტზე გაუხდელად მიეგდო. აზრთა ჭიდილში ძლივს ჩაეძინა.

დილით გვიან გამოეღვიძა. უაზროდ მიაჩერდა სახელოსნოს ჭერში დატანებულ ფართო, ოთხკუთხა მინებიან სარკმელს. გარეთ წვიმდა.

ტელეფონი ჩართო, ყურმილს დასწვდა და დარეკა.

— გვანცა ხართ? თქვენი ნახვა მინდა... საქმე 195/26

— ახლა არ შემიძლია. რა გადაუდებელი საქმე გაქვთ ისეთი? — ჩაიცინა გვანცამ.

— როდის შეგიძლიათ?

— პირველ საათზე შესვენება მაქვს.

— მაშინ პირველ საათზე თქვენ დაწესებულებასთან დაგელოდები. მოპირდაპირე ქუჩაზე.... შე. ვთანხმდით?

— კეთილი, შევთანხმდით! — კვლავ ჩაიცინა გვანცამ.

იგი ზუსტად პირველ საათზე გამოვიდა სამსახურიდან, თვალით მოძებნა თარხანის მანქანა და პირდაპირ გადმოჭრა ქუჩა. მოდიოდა დაუდევრად, უურადღებას არ აქცევდა შოფრების უკმაყოფილო ბუზღუნს. სხვა დროს, ალბათ, თარხანიც აღშფოთდებოდა როგორც მძღოლი, ახლა კი მოსწონდა მისი გამბედაობა, გვანცას შარვალი ეცვა, კრავის ტუავისაგან შეკერილი ბაცი წაბლისფერი კრაველის ქურქი მის თმაზე ოდნავ მუქად მოჩანდა... გრძელი, მწვანე ქოლგა მანქანის სავარძელზე მიაგდო, გვერდით მიუგდა თარხანს და დაუფარავი, უტიფარი ინტერესით შეხედა, თარხანს ძალიან მოუნდა მის სულში ჩახედვა. მას ადრე არასოდეს გასჩენია ასეთი სურვილი "არ უნდა ავჩქარდე", გაიფიქრა მან და დინგად დაუწყო ქალს თვალიე-

— გინდათ კაფეში წავიდეთ? ასეთ ამინდში ცხელი ყავა და კონიაკი არ იქნება ურიგო! შესთავაზა მან.

- არ მინდა. ჩქარა უნდა დავბრუნდე სამსახურში. სამუშაო მაქვს.

მაშინ მანქანით გაგასეირნებთ.

თარხანმა რადიო ჩართო, დებიუსის საფორტეპიანო პიესას "მთვარის ნათელს" გადმოხცემდნენ. საოცრად ელამუნებოდა ყურთასმენას გადოსნური მელოდია.

- მოგწონთ დებიუსი? — სხვათაშორის იკითხა გვანცამ, ქურქი უფრო გაიღეღა.

თარხანმა არაფერი უპასუხა.

- ის წიგნები, რასაკვირველია, არ წაგიკითხავთ?! — თქვა ლიმილით თარხანმა.

არ წამიკითხავს! — გაელიმა გვანცას.

მანქანაში თბილოდა, გვანცამ ქურქი გაიხსნა. მის თვალწინ მთელი მშვენიერებით აქათქათდა იდეალურად ნაძერწი ტანი, ეს იყო ის საოცნებო ძეგლი სილამაზისა, რომელსაც ადრე ხედავდა სკულპტორი და რომლის გამოქანდაკებაც შეფრფინვით ელოლიავებოდა მთელი სიცოცხლე. იგი ათრთოლებული ხელით შეეხო მას... ნათლად, თითებით გრძნობდა მის ყოველ ნაკვთს.

მანქანის შუშაზე მარგალიტებივით დაყრილ წვიმის წვეთებზე მზის თვალი ჩავარდა და ათასფრად აელვარდა. აციაგებულმა ნათელმა თვალი მოსჭრა თარხანს. ცის კაბადონზე ბაცი ცისარტყელა აციმციმდა. თარხანმა მასში ბოტიჩელის ზღვის ქაფიდან შექმნილი ვენერას ასკილის ყვავილის_ ფერი ტურფა სხეული თუ კამილ კოროს მობანავე დიანას ზღაპრული ტანი დალანდა. იქვე კიაფობდა გვანცას ახლად აღმოჩენილი, თვალწარმტაცი სილამაზე.

ლისის ტბაზე ასულიყვნენ. მანქანამ სვლას უკლო და გაჩერდა. ზღაპრული მკვდარი ქალაქივით გამოიყურებოდა უკაცრიელი სანაპირო. ამ იდუმალებას მხოლოდ ქარის სისინი და ტბის ტალღების ტულაშუნი არღვევდა. ნაპირზე გადმობრუნებულ, საღებავგადაცლილ ნავთან პატარა ბიჭი ჩაცუცქულიყო, ხელში მოკლე, ჟანგიანი სპინინგი ექირა. ბიქს ნავი ვერ იფარავდა ტბის გამთოშავი ქარისაგან, ზღარბივით აბურძგვნოდა მოკლედ შეკრეჭილი ქერა თმა.

– ახლა მისთვის არაფერს არა აქვს მნიშვნელობა — სიცივეს, სიმარტოვეს, — წაიჩურჩულა თარხანმა ფიქრნარევად, — არავინაა მახზე ბედნიერი. იგი თავის უდიდეს სურვილს ისრულებს!..

გვანცამ მის მზერას გააყოლა თვალი. მან ახლალა შეამჩნია ბავშვი.

— ბიჭი?! — ქალს ერთი წუთით შეშფოთებამ გაუელვა. შემდეგ 6ელ-6ელა დაწყნარდა, — ეტუობა, ჯანმრთელი ბიჭია. არ გაცივდება, ჩემი კი ავადაა, ალბათ, გაცივდა.

თარხანმა ჩახედა ფართოდ გახელილ ციცრისფერ ჭროღა თვალებში, რომლის უპეზე ობოლი მარგალიტივით ბრწყინავდა ცრემლი.

— თქვენ ბავშვი გუავთ?

— დიახ, ბიქი! — ცივად თქვა გვანცამ.

თარხანს სმენა მოკვეთა ამ ხმამ. მიხვდა, რომ შეცდა. მაგრამ სანუგეშოდ პირზე მომდგარი სიტუვა ველარ შეიკავა:

არა უჭირს. ჩქარა გამოჯანმრთელდება!

თარხანი უცქერდა როგორი ცვლილება ხდებოდა, მის თვალსა და ხელს შუა, გვანცა თანდათან სულ სხვა ქალად იქცა. ახლა გვერდით ეკდა ახალგაზრდა დედა, რომელიც ავადშეოც შვილზე თექ-რობდა. უძლიერესმა გრძნობამ ექთხელ კიდევ იზეიმა გამარქვება მისი ბედნიერების უდიდესი ნაწილი საკუთარ ოგახთან სახლთან იყო დაკავშიhadmma.

ებული. ...ქმარი მას გარკვეულ პეროოდამდე არ უყვარდა. როდის მოვიდა ბედნიერება მათ ოჯახში, ვერ იტყოდა: უპრალოლ ვერ შეამჩნია ოგი მოვოდა რომანტიკული, ამაღელვებელი განცდების გარეშე. მას თან არ ახლდა ის, რასაც ახალგაზრდა შეყვარებულები აღგზნებული ფანტაზიით ხატავენ. მას არასოდეს წარმოედგინა ქორწინება, როგორც დაუსრულებელი თაფლობის თვე. მის ცხოვრებაში უველაფერი პირიქით მოხდა: ახალმა ცხოვრებამ არავითარი სიახლე არ მოუტანა, თითქოს უველაფერი წინასწარ იყო შეთანხმებული და მოწონებული. უბრალო და ჩვეულებრივი ცოლქმრული ურთიერთობა ცხადი იყო. რომანტიკულობა საჭირო კი არა, მეტისმეტად შემაწუხებელი გახდა მისთვის.

— აქ რატომ გავჩერდით? — იკითხა ქალმა. მას უფრო და უფრო მეტი გაკვირვება ეხატებოდა სა ხეზე. იგი საბოლოოდ გაერკვა სიტუაციაში.

– არ მესმის, რა გვინდა აქ, თუ შეიძლება_ა ახლავე დავბრუნდეთ!

თარხანი იძულებული გახდა, მის ნებას დაჰყოლოდა. იგი წუევლიდა თავის თავს, ლისის ტბას რალა მაშინ დაიწყო ბავშვზე ლაპარაკი, როდესაც მთელი სიტურფით დაინახა იგი. ახლა მის გვერდით ოჯახის ქალი იჯდა. თარხანმა თავის ჩვეულ სამყაროს დაუბრუნა იგი — ოქახს, ბავშვს, ყოველდღიურ საზრუნავს, თავისი ბედნიერებით თუ იმედის გაცრუებით.. იქ აღარავისთვის არ დარჩა ადგილი!

— სამსახურში წამიყვანეთ! — მტკიცედ თქვა გვანცამ.

მანქანა მრავალსართულიან, რუხ შენობასთან გაჩერდა. გარეთ ისევ ჟინჟლავდა. გვანცამ ქოლგას მოკიდა ხელი. თარხანი მიეხმარა და უშნოდ გახირული ქოლგა სავარძლის ქვეშიდან გამოაძრო. გვანცა მანქანიდან გადავიდა. გრძელქიბეებიანი, მწვანე ჩანთა გახსნა და გაზეთში გახვეული Fogbodo samonm

— აი, თქვენი წიგნები... გმადლობთ. მე უკვე წავიკითხე... და გთხოვთ, მეტს ნუღარ დამირეკავთ! თარხანი ამას ელოდა.

— გასაგებია! — თქვა მან და საქციელწამხდარმა გაიღიმა. ერთხელ კიდევ შეავლო თვალი ქალს და მანქანის კარის სახელურს მისწვდა.

გვანცამ ქუჩა პირდაპირ გადაჭრა და პირქუში დაწესებულების მძიმე კარს მიეფარა.

მანქანაში საოცარი სიცარიელე გამეფებულიყო. თარხანმა უფრო მეტი სიცხადით იგრძნო, რომ მიზანს აცილებულმა, ძალიან დიდმა გრძნობამ ჩაუარა და სამუდამოდ გაქრა, როგორც ფერმკრთალი ცისარტუელა.

იგი მუდამ ერთსა და იმავე პოხტზე დგას. ერთსა და იმავე საქმეს დაჰფოფინებს, დიდ საზრუნავbs to bagadhamb an asymbook, ძალას არ იშურებს...

ასეთი მიზანი, ჭეშმარიტი მოქა ლაქის არსებაში აღმოცენდება, დაფესვიანდება და მანამ არ მოასვე-ნებს ადამიანს, სანამ რაიმე სასიკეთოს არ გააკეთებინებს.

შრომა და გარგა ამშვენებს ჭეშმარიტი აღმზრდელის ნათელ სახეს. პირველ დღეს სკოლიდან დაბრუნებული ბავშვი ფიქრობს: ყველაზე ძლიერი მასწავლებელია! ყველაზე ქკვიანი მასწავლებელია! გავიზრდები და მასწავლებელი გავხდები!..

— ბატონო გაბო! — ასე მოკრძალებით მიმართავენ გაბო გაბიტაშვილს თბილისის აკადემიკოს ივანე გავახიშვილის სახელობი_ს 58-ე სა Bysemm bymemob babyagemm 6590ლის გამგეს, დირექტორის მოად გილეს სასწავლო მუშაობის დარგში, ბოტანიკა-ბიოლოგიის პედაგოგს. მასწავლებელთა მეოთხე ყრილობის დელეგატს.

ორმოცი წელია რაც ბუნების სიუვარულს უნერგავს პატარებს. მთელ თავის ენერგიას ბავშვებს. სკოლას ახმარს. რამდენი უძილო ღამე გაუტარებია, რამდენ ოქახში შეუდგამს ფეხი, შეუსწავლია მოსწავლეთა ოკახური მდგომარეობა, დახმარებია ბავშვებს, მათი ფიქრის თანაზიარი გამხდარა, მას იცნობენ როგორც გულისხმიერ პედაamab, sandmasy shob, hma asom გაბიტაშვილს ყველა პატივს სცემს. ველისციხეში გაზრდილ ბიქს მჭედელი მამის შეგირდობამ ბევრი რამ შესძინა. ბუნებისადმი ლტოლვა და სიყვარულიც ბავშვობიდანვე დაჰყვა, სწორედ ამიტომ იყო, რო3 იგი თბილისის უნივერსიტეტის საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტზე შე-

რაოდენ საამაყოა იყო პედაგოგი, როცა დიდი გრძნობით, მოწაფეებისადმი უსაზღვრო სიყვარულით, სკოლაში დროის უდიდეს ნაწილს ბავშვების სწავლა-აღზრდას ახმარდე, იწვოდე სანთელივით და

იგი ძილში გარდაცვლილი ეგო-

ნათ. გულაღმა იწვა სარეცელზე,

ფერდაკარგული, ხელები საბნის ზე-

სუნთქავს! — წამოიყვირა რო-

მელიღაც მეზობელმა და ცოტა ხნის

შემდეგ ყველასთვის ნათელი გახ-

და, რომ ნადეჟდა ლ-ს ღრმად ეძინა.

ვით გადაეწყო ერთმანეთზე.

პატარების გზას ოსტატის ხელით hahbag@091

კლასში, სადაც ბოტანიკის გაკვეთილი ტარდება, კედლების მთელ გაყოლებაზე ანთია ყვავილთა სამ-

ბატონი გაბო წლების მანძილზე რაიონის ბიოლოგიის მასწავლებელთა მეთოდგაერთიანებას ხელმძღვანელობს, სტუდენტ პრაქტიკანტებს პედაგოგიურ პრაქტიკასაც უტარებს. ჟურნალ "სკოლა და ცხოვრების" დამატების — ქიმია-ბიოლოგია სკოლაში — სარედაქციო კოლეგიის წევრია. მას მოსწავლეთა ზნეობრივი აღზრდის საკითხებზე სამოცამდე სტატია აქვს გამოქვეუნებუ

... საჭიროა ყოველდღიური შრომა, ძიება, სწრაფვა. სხვაგვარად ძნელია წარმატების მოპოვება.

გაბო მასწავლებლის აღზრდილე ბიდან ზოგმა ექიმობა აირჩია, mads dommmands, mader bobmფლო-სამეურნეო საქმიანობას მოპკიდა ხელი.

— ჩემი პროფესიის არჩევანი გიორგი ქუჩიშვილის ძმასთან — მწერალ დავით თურდოსპირელთან სიახლოვემ განსაზღვრა. — ამბობს გაბო გაბიტაშვილი და სიყვარულით იხსენებს მას.

ადრიანად ცხადდება სკოლაში გაბო გაბიტაშვილი, სარკმელს გამო-ალებს, საქირო თვალსაჩინოებას გაამზადებს. იგი გაკვეთილზე სარდალივით თვალმახვილობს, ერთი ბავშვის სახეზე აღბეჭდილი განწყობილება არ გამოეპარება. რიგებს დაუყვება, უხწორებს, უთითებს, ასწავლის.

 სადღაც მე ზედმეტი მოძრაობა მესმის, — თვალის გადაუვლებლად ხვდება მასწავლებელი, შენ ძალიან მომწონხარ დღეს, შენც კარგად მპასუხობ, ეს მოსწავლეც აქტიურობს, შენ დღეს რაღაც უმოძრაოდ ხარ — მშვენივრად იცი და მონაწილეობას არ იღებ, ხომ არ მეგხვდა ისეთი საკითხი, რომელიც ბუნდოვანია?! — მტკიცე, მაგრამ ალერსნარევი ხმით მიშართავს 'შე-

დღე... ერთი წელი, სამი წელი, ხუთი წელი, ათი წელი... სარეცელზე ჩაძინებული ქალი ისევ ღრმად და მშვიდად განაგრძობდა ძილს.

ექიმები ყურადღებას არ აკლებდნენ ავადმყოფს, ქალიშვილი და ახლობლები თავზე დასტრიალებდნენ მას, ხელოვნურად კვებავდნენ, ორგანიზმს საჭირო რაოდენობით აწვდიდნენ სითხეს, შპრიცით უკეთებდ-

1941 წელია. ომი მძვინვარებს. ქარის ნაწილი, რომელშიც გაბო ირიცხებოდა, ერევანში იდგა. მას აქ მოუსწრო ომმა. ჯერ თელავის ფეხოსანთა სკოლის შტაბში მუშაობდა. ეს სკოლა მეთაურებს ამზადებდა, თელავიდან ნაწილი რიაზანის მახლობლად გადაისროლეს, შემ დეგ — მესამე ბელორუსიის ფრონ-

— დესნა, ნემანი, სოჟი დნეპრი გადავლახეთ... არასოდეს დამავიწუდება ჩვენი ნაწილების მინსკის ალუის გარღვევისათვის შეუპოვარი მრავალდღიანი ბრძოლები...

ბრძოლა ძალზე დაუნდობელი და მკაცრი იყო. მსხვერპლი კი უამრავი. ამ სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლაში ჩვენმა დივიზიამ თავისი გადამწყვეტი სიტყვა თქვა. ჩვენი დივიზიის თავგანწირული და შედეგიანი ბრძოლა უმაღლესი მთავარსარდლის მიერ დიდად იქნა შეფახებული, რისთვისაც მე, როგორც აღნიშნული ბრძოლის აქტიურ მონაწილეს, გადმომეცა მედა-"שחף הפשחם שובו בשונים בשום חוש

მაზურის ტბაზე, ქალაქ ასავეცთან თავდაცვის ხაზის გარღვევაში ვმონაწილეობდი, ვიბრძოდი აღმო-სავლეთ პრუსიის ქალაქების განთავისუფლებისათვის — ლიკის, ნოენ. დორფის, ბიალას და მთავარი სიმაგრისა და სტრატეგიული ქალაქის კენიგსბერგის ბრძოლებში.

ყველაზე დიდი ბრძოლები მინსკის ალუის გარღვევისას და კენიგსბერგის აღებისას გადამხდა.

ჩვენმა სიმტკიცემ და სიმხნევემ, უდიდესმა რწმენამ, თავდადებამ, ზურგის მხარდაჭერამ განაპირობა დიადი გამარქვება. კენიგსბერგის შემდეგ გერმანიის გარის ნარჩენებისაგან პოლონეთის ტერიტორიის გაწმენდა დაგვევალა. შემდეგ ხარკოვში გადავინაცვლეთ, აქ უკვე დემობილიზაციამ მომისწრო.

გაბო გაბიტაშვილის ქილდოებთან ერთად ინახება უმაღლესი მთავარსარდლის მადლობები. აი, ერთ-ერთი მათგანი: "კენიგსბერგის ბრძოლების მონაწილეს ამხ. გაბო ნიკოლოზის ძე გაბიტაშვილს! უმაღლესი მთავარსარდლის საბჭოთა კავშირის მარშლის ამხანაგ სტალინის 1915 წლის 9 აპრილის Nº 383 ბრძანებით ჩვენი არმიის ბრძოლების ერთერთ მონაწილეს გეცხადებათ მადლობა წარჩინებული საბრძოლო მოქმედებისათვის აღმოსავლეთ პრუსიის ქალაქის და ციხე-სიმაგრის აღებისათვის.

სამხედრო საბჭო მოგილოცავთ თქვენ და გამოთქვამენ მტკიცე რწმენას, რომ კიდევ უფრო მედვრად გაანადგურებთ და მოსპობთ საძულველ მტერს.

წინ დასავლეთისაკენ! აღვმართოთ ბერლინზე გამარჭვე lettenda dos

არმიის სამხედრო საბჭო".

საქართველოს სსრ დამსახურებულ მასწავლებელს — გაბო გაბიტაშვილს თავი არსად შეურცხვენია. ამის დასტურია მრავალი ჭილდო მამაცობისათვის, კავკასიის დაცვისათვის, კენიგსბერგის განთავისუფლებისათვის, საიუბილეო მედალი — ლენინის დაბადების 100 წლისთავთან დაკავშირებით და მედა ლი შრომითი წარჩინებისათვის.

ასე ლამაზად ცხოვრობს კომუნის ტი გაბო გაბიტაშვილი. იგი ოსტატის ხელით აწრთობს ხვალინდელი დღის odnob.

089 %733399

ებოდა გარემოს, აღედგინა მეტყვე-

ყველაზე საოცარი ნადეჟდა ლსთვის ოჯახში შემოტანილი ახალი, მისთვის უცნობი და უცნაური ნივთები იყო. იგი გაოცებული შესცქეროდა ტელევიზორს, მტვერსასრუტს, სარეცხის მანქანას, იატიკის გასაპრიალებელ ელექტრომოწყობილობას..

დრომ თავისი გაიტანა. თანდათან აღდგა ყველა ფუნქცია, გამოჯანმრთელებული ნადეჟდა სიახლესაც შეეგუა და დღეს თავს საკმაოდ მხნედ. ხალისიანად კრძნობს.

ნენ მოსამაგრებელ წამლებს.

ძილში გავიდა თხუთმეტი წელი, თვრამეტი წელი, ცხრამეტი წელი... და აი, ოცი წლის შემდეგ, ერთ მშვენიერ ნათელ დილას, monand არაფერი არ მომხდარა, ნადექდა ლ-მ ჩვეულებრივად გამოიღვიძა.

1953 Facel, magis pondoto, bogggდა 33 წლის ახალგაზრდა ქალი იყო, 1973 წელს კი, საუკუნის მეხუთედი დროის მანძილზე ძილის შემდეგ. იგი 53 წლის შუახნის ქალი გახლ-

ყველაფერი თავიდან უნდა დაეწყო: უნდა ესწავლა სიარული, შეგუ-

გავიდა ერთი დღე, ორი დღე, სამი

თბილისში, პუშკინის ქუჩის დაღმართი რომ ჩათავდება, ბარათაშვილის ქუჩის დახაწყისთან, ხელმარცხნივ, ხუროთშოძღვარ ი. კასრაძის პროექტით აშენებული "საძენერგოს" ქართული სტილით დაშშვენებული მალალი შენობა აღმართულა.

ქუჩის მოპირდაბირე მხარეს, ამ შენობის წინ, ხუთი ძველი სახლია ჩამწყრივებული. ეს სახლები ამ რამდენიმე ხნის წინ განახლებულმა მოჩუქურთმებულმა აიგნებმა და კარ-ფანგრებმა მომხიბლავად გააახალგაზრდავა, ქუჩის ეს ორი არქიტექტურული კონტრასტი შესანიშნავად ტრწყმის ერთმანეთს და ნათელ წარმოდგენას ქმნის ძველი და ახალი თბილისის შესახებ.

გარათაშვილის ქუჩა მეტად ვიწრო იყო, გადაწყდა, რომ ქუჩის მარჯვენა მხარეს შენობები დაენგრიათ და მის ხარჯზე მაგისტრალი გაეყვანათ. ამ სამუშაოს დამთავრების შემდეგ ნათლად გამოჩნდა ქალაქის ძველი გალავანი. ბარათაშვილის ქუჩის დასწეისთან მაკვლეული ამ ძველი გალავანის მარჯვენა მხარე მტკვრის სანაპირომდე ჩადის, მეორე მხრის ნაგვალევი აც "ბავშვთა სამყაროს" სარდაფში გადის, დღევანდელ დადიანის ქუ1 უყვება, სოლოლაკის ქედს სერავს და კომკავშ რის ხეივნის მიდამომდე აღწევს. აქ ძველი გალავნის ნაშთები "შიტახტის" სახელით ცნობილ ბასტიონს ებკინება, აღმოსავლეთისაკენ უსვევს, წავკისის წყლის მარცხენა ნაპირზე ვალის და მტკვრა მდე აღწევს. ისე რომ როგორც ვაზუშტი ბატუ ნიშვილის მიერ შედგენილი თბილისის გეოგრა ნიშვილის მიერ შედგენილი თბილისის გეოგრა-ფიული რუკიდანაც ვიციუ, ქალაქი სველად შყარი გალაანით იყო შიფრზოფილოთ, გი გარათ შოილის გალავნით იყო შემოზღუდული. აი, ბარათაში ქუჩის დასაწყისთან, სწორედ ამ ძველ კედელ-გალავანზეა აშენებული ჩვენს მიერ ზემოხსენებული მოჩუქურთმებული აივნებით დამშვენებული ხუთი სახლი, აივნების კონსტრუქცია ძველი თბილისისათვის დამახასიათებელი ნიშნებით არის გადაწყვეტილი — ბოძები ირიბად ეყრდნობა კედელხ და ამ ბოძებზე გაშლილია აივნები. აღსანიშნავია, რომ ქართული სტილით მოხდენილად გამოყვანილი ჩუქურთმები მრავალფეროვანია და არც ერთ აივანზე არ მეორდება ჩუქურთმების მსგავსი სახეები.

ანეთი მოზღენილი, თბილისისა და, საერთოდ, ქართული ზუროთმოძლვრებისათვის დამაბასიათე. პელი ჩუქურთშები დღემ აუგე სანთლია საძებნია. ძველი საქართავის და ართვების ნგრევის დროს სპეციალისტები გულმოდგინედ აგროვებენ ქიპანიტებს, ჩარჩოებს, სწმი-ნ, ჩუქურთმების ნიმშების, შემდეგ ამუშავებენ, პირევლ სახეს უბრუნებენ და ძველი სახლების სარესტავრაციოდ იუნებენ, უახლოებ სანში ჩვენი ჩეპუბლიკის დედაქალაქში ბევრი იქნება ახეთი მეთოდით რუსტაგრიტებული ძველი სახლი.

როგორც ცნობილია, საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სარ მინისტროა საბჭოს დადგენილებით თბილისის ისტორიული ნაწილი სახელმწიფო დაკის ზონაც არის გამოცხადებული. ამ ზონაში უკვე დაიწყო სარესტავრაციო სამუშაოები. ამ სათშაოებს ხელმძღვანელობს "ობილქალაქაროექტის" პინ სახელოსნო, რომელსაც რესპუბლიკის დამსაბურებული არქიტექტორი შოთა ყავლაშვილა ხელმტივნელობს.

ძველი ნაგებობების რესტავრასეთში დიდი ყურადღება მიექცევა ქალაქის გალავნის ნაშოებსას, ქალაქის დამცველი გალავნის დღემდე ზემორჩენილი ეკილების სიმალლე ოთხ მეტრს აღწევს, ამ სელღებში სიეციალისტებმა მოკვლიეს სიერცობრივ კამარებს, რომლებშიც განლაგებულია ქართული თაღები, თანჩები სხვადახმვა ფუნქციონალური დეტალებით. კედლები ქართული გაურითა და დულაბით მტკიციდ არის ნაშენი. ლიპაზი კედლის ბურგებში განზრაბულია მოეწყოს საქაზნიკო, ითმბაქოს საფირმო მაღაზია და სხვა ოზიექტები,

— ჩვენი სურვილია, — გვეუბნება არქიტექ. ტორი შოთა ყავლაშვილი, — ძველ თბილისს შეძლებახლავგარად შევუნარჩუნოთ თავისი არქიტექტურული კოლორიტული სილუტიტ. თბილისში მოავლი ისტორიული ქგელია, ძველი სახლები კი ნაკლებად შემოგვირა. მათი აღდგენა-რესტავრაცია, ღღევანდელი მოთხოვნილების ნოირმამდე აუკანა ჩეენი საპატით და სასიზარულო ამოცანაა.

ᲐᲒᲣᲚᲘ ᲓᲐᲓᲘᲐᲜ**Ი**

ᲐᲜᲖᲝᲠ ᲒᲝᲒᲝᲚᲐᲫᲘᲡ ფოტო

RF3C-RF3CU 79939V

14 JUNES 114 CECCECTE

200 აქლემი იღებდა მონაწილეობას კონკურსში, რომელიც ამას წინათ მოაწყვეს მოსკოვის ცირკის თანამშრომლებმა ყარაყუმის საძოვრებზე.

კონკურსში გამარჯვებული ექვსი აქლემი სასწრაფოდ გაგზავნეს მოსკოვში.

ისინი მონაწილეობას მიიღებენ დედაქალაქის ცირკის ახალ დადგმაში "ვეფხვები აქლემებზე".

amuJman — 80

საორგანიზაციო კომიტეტმა მოსკოვის ოლიმპიადისათვის სხვადასხვა საჩუქრების დამზადების პირველი ნებართვა მისცა ლენინგრადის მხატვრული მინის ქარხანას.

ამ ცნობილ საწარმოში უკვე დაამზადეს საუკეთესო ბროლის თასები: "ოლიმპიური მოსკოვი", "ოლიმპიადის ცეცხლი", "გაზა-სუვენირი" და სხვა ნაწარმი.

POURSOROPH PERUNDAN

ოდესის ოლქში ჩატარებული გათხრების დროს არქეოლოგებმა მიაკვლიეს... ჟირაფის თავის ქალას.

დიდი ინტერესი გამოიწვია აგრეთვე ვეფხვისა და ამ ტერიტორიისათვის უჩვეულო სხვა ცხოველთა ნაშთების აღმოჩენამ.

სწავლულები გარაუდობენ, რომ ეს ცხოველები ზღვისპირეთში ბინადრობდნენ ადამიანის გაჩენამდე 10–15 მილიონი წლის წინათ.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲛᲔᲒᲠᲝᲞᲝᲚᲘᲒᲔᲜ**Ი**

მალე ციმბირშიც იქნება მეტროპოლიტენი.

ნოვოსიბირსკში მწყობრში ჩადგება მეტროს პირველი საზი, რიმლის სიგრძე დაახლოებით ოედაათ გილომეტრს მიაღწეეს. იგი დააკავშირებს მდინარე ობის ორივე მხარეს განლაგებულ ქალაქის რაიონებს.

ვე მხარეს განლაგებულ ქალაქის რაიონებს. მეტროპოლიტენის პირველ ხაზზე განზრახულია აშენდეს თორმეტი სადგური.

ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ ᲛᲪᲔᲜᲐᲠᲔ

თურქმენეთის მოძმე რესპუბლიკაში ამას წინათ შემოხვეგით აღმოაჩინეს უნიკალური სამკურნალო მცენარის ერთ-ერთი სასეობა, რომელიც კარგა ხანია გაღაშენებული ეგონათ.

ამჟამად მიმდინარეობს ამ ძვირფასი სამკურნალო მცენარის მოშენება–მომრავლება.

"ᲛᲝᲠᲗᲣᲚ-ᲛᲝᲙᲐᲖᲛᲣᲚᲘ" ᲗᲔᲕᲖᲘ

თევზაობის მოყვარულმა ს. დუტოვმა მდინარე იაგროშში (ვოლოგდის ოლქი) ამას : წინათ დაიჭირა თევზი, რომელსაც ზემო ტუჩზე ანკესი ჰქონდა ჩარჭობილი. თევზის მუცელში აღმოჩნდა სანადირო თოფის გატენილი ვაზნა.

გამოცდილი მეთევზეები ვარაუდობენ, რომ ასე უცნაურად "მორთულ-მოკაზმული" თევზი, სულ ცოტა რამდენიმე თვე მაინც დაცურავდა წყალში. อทองรง๛ ธอ๛ุง

საბგოთა კავშირს დიდი წვლილე ვნაქვს ბუნების დაცვის საერთაშორისო საქმეშა. ოფიციალურად დადგინდა, ჭომ I DB წელს სწორედ საბგოთა კავშირშა — გაისაციებ ... ასუმების დაციებს საერთაშორისა კავშინტის ... გა V კენერალუბი ასამბალებ

ാനാർ&ക്നാന്യാ

იაროსლავის ელექტრომანქანათმშენებელმა ქარხანამ ღაიწყო პატარა ელექტრომობილების გამოშვება.

ეს მინი–მანქანა ერთადგილიანია. იგი საათში თორ– მეტ კილომეტრ სიჩქარეს ანვითარებს.

მანქანა ძირითადად მოზრდილი ბავშვებისათვის არის განკუთვნილი.

8083683WU 97897809U

საბჭოთა კავშირის დაკვეთით იაპონიის კომპანია "იაკომამა გოუმ" აითვისა მანქანის უდიდესი სალტეების გამოშვება.

ეს სალტეები გამიზნულია საბჭოთა გიგანტური სატვირთო-თვითმცლელი მანქანებისათვის, რომლებსაც ციმბირის ქვანახშირის საბადოებთან გამოიყენებენ.

მკითხველთა თხოვნით

რედაქციაში უამრავი წერილი მოდის, რომელთა ავტორები გვთხოვენ მოვლიხროთ მათ ცნობილ სპორტსმენებსა და მსახიობებზე, ამჭერად მკი თხველთა უმრავლესობა გვთხოვს ვუამბით ახალგაზრდა კინომსახიობ ლიკა ქაფიარაძის შესახებ.

ლიკა რედაქციაში მოვიწვიეთ. შეკითხვაზე, როგორ მოხვდა პირველად ეკრანზე, მისთვის ჩვეული მომხიბვლელი ღიმილით გვიპასუხა:

მახსოვს, სოფელში სატელევიზით ფილმს "ბნელ უფლისციბეს" ილებდნენ, მაშინ ექვსი წლის ვიუკვი. მე და ჩემი ბიძაშვილი გურამ ფალავანდიშვილი გადაღების მომენტს უუურებდით. ფილმის ტეგისობს ორივე მოვეწონეთ და ეპიზოდურ როლებში "ებივვაწვია". ეს იუო ჩემი დებიუტი ცინოში.

მომდევნო წლებში ლიკა ქავეარაძე რამდენიშე ფილმში გადაიღეს: "შადრევანი", "როცა აუვავდა ნუში", "წწვანე ველი", "კავკახიური რომანხი", "ნატგრის ხე".

— რახაკვირველია, ეს ფილმები თავისთავალ სათანტერესონი იყვნენ ჩემთვის, მაგრამ ყველაზე დასამანსოვრებლად და სერიოზულ ნამუშევრად მე ფთვლი მარიტას როლს თენგი აბულაძის ფილმში "ნატვრის ხეი".

ფილმზე მუშაობის დროს ერთვეარ. მა შიშმა შეიპყრო ყველა, გავარომევდი თუ არა თვაც ფინალა, რეჟისორი ორი თვე მამზადებდა, და ათ.. ვიდება უკანაქანელ კადრს, ამინდიც ხელს გვიწყობს, საშინელი ბურები, წვიმა, ყოველგვარი ბუტაფორიის გარეშე, რეჟისორის ჩაგონება, შენც უშუალოდ განიცდი და როლი ბუნებრივი გამოდის; ეს ჩემთვის, როგორც არაპროფესიონალი მსახიობისათვის, უდიდესი სიხარულია.

— თქვენი მომაფალი ბროფესია?
— ჩემი პროფესია პიანისტობაა, მუსიკა ჩემი სიყვარულია, კინო კი — გატაცება.

ლიკა ქავეარაძე ფალიაშვილის სახელობის მუსიკალური კოლის მეთერთმეტე კლახის მოსწავლეა (ვერონიკა თუმანიშვილის კლახი). მართალია, კინოზ ბევრი დრო მიაქგა, ლიკა მაინც ახწოებს ლღემი ექვბი საათი იმეცადინოს. ხშირად იმართება სახვოლო კონცერტები, სადაც ლიკა ქავეარაძე თავისი საყვარელი კომპოზიტორების ნაწარმოტებება სახულება

აბლაბან ლიკამ ითამაშა თავისი მერვე როლი სატელევიზით ყოლმში "მებელა", რომელიც რეზო გაბრიაძის სცენარის მიზელვით კინოსტული "ქართულ ფოლმში" გადაიცე ცნობილმა რეჟისორებმა ნელი ნენოვამ და გენო წულაიმ (ოპერატორი პ. სულამანიძე, მხატვარი დანახა ნოდია, მთავირ როლებში: ცახი კავსაძე, ბაალურ წულატე, გიგი მერიკაშიელი),

შეკითხვაზე, რა არის მისი ყველაზე დიდი სურვილი, კვლავ ჩვეული ღიმილით გვიპასუხა:

— გავხდე დიდი პიანისტი... და, კიდევ ერთი — გადამიღონ მიუზიკლში.

ჩვენი ჟურნალის გარეკანის პირველ გვერდზე მოთავსებული სურათები, რომლებიც ფოტოკორესპონდენტმა თარხან არჩეაძემ გადაიღო, ასახავს ფილმ "პეპელას" გადაღების მომენტებს.

മാപ്പാപ

29062E 28W9293

6393 Ad31...

ისევ შეჩერდი, სულო, შეავლე ციხის ნანგრევებს თვალი... ღელვით დახატე bagbo cos bymm, გარდასულ დღეთა ნაშთი და ცვალი. აქ რასაც ხედავ ძველია, ძველი, მზერა იმ წლების ბურუსში წვება... bygmm, hodmajoh ამ ზარებს ხელი და შეათრთოლე ლოდების წყება. შენ უნდა შეჰკრა მომავლის ულო cos damamina დღისით და ღამით, მაგრამ წარსულზეც რამე თქვი, ხულო, ზოგგერ წარსულზეც დაფიქრდი წამით.

Nr 013360 k3150...

ნონას და ლაშას არნაზულ ქიბრით ბობოქრობს წლები, ვსნი როგორც ძალმიძს ცხოვრების იგავს... მოწმეებივით დამდგარან მთები და დრო — მთიბველი თიბავს და თიბავს... ის თქვენი ხვალე განცდებით მავსებს და მიზშირდება ამ თმებში ვერცხლი... იმარჭვეთ, თორემ ცხოვრების გზაზე ვინ რა გააწუო პატარა ცეცხლით.

6367

რაც ბანი გადის, მე დედაჩემს ისე შევყურებ, თითქოს ის ქარში გატანილი სანთელი იყოს და ვშიშობ, ვშიშობ, სადმე უცებ რომ არ ჩამიქრეს.

.

მზე გადაქანდა მწვერვალს გადაღმა, გაუჩინარდა შუქთა მთოველი... ველარ გაიგე, ერთად ალაგმა, თუ ერთად მთანთქა ბინდმა უოველი. ახლა ეს ლამე ფიქრებად დაგშლის, რომ ისევ შეძრას სული და გენი, მაგრამ კაითუ ამაოდ დაშრი და სუფთად შერჩა წამება შენი.

nammin

336@37@333@0

ერთი იტალიელი თავის ოკეანესგაღმელ მეგობარს ათვალიერებინებდა ცდილობდა უფრო იტალიელი მეტი ხნით შეეჩერებინა სტუმარი ისტორიული ძეგლების წინ.

უცხოელი ინტერესით იხედებოდა გარშემო, ერთობოდა კიდეც, მაგრამ იმის ფასს, რასაც ხედავდა, ეტყობოდა, ვერ ხვდებოდა მის ქვეყანაში ყველაფერი მოდური, თანამედროვე, პრაქტიკული იყო. აქ ყველაფერი — ძველი ანტიკური, არაპრაქტიკული. იგი გუნებაში ფიქრობდა "ნეტავი, თანამედროვე ცხოვრებაში რა მნიშვნელობა აქვს ამ ნანგრევებსო".

როდესაც კოლიზეი დაათვალიერეს, სტუმარმა აღტაცება ვერ დაფარა:

აი, ეს მესმის!.. მშვენიერია!. გრანდიოზულია!.. ეს კი ნამდვილად დიდებულია!.. — ცოტა ხნის შემდეგ კი დასძინა, — გრანდიოზულია, მაგრამ რაში შეიძლება გამოიყენო ეს ვეებერთელა კონსტრუქცია, თანაც გადაუხურავი?!.. თუმცა შეიძლება სპორტული სანახაობისათვის, მაგრამ თანამედროვე სტილის სტადიონები ბევრად დიდი და მოხერხებულია. მითხარი, რაში იყენებთ ამ. შენობას?!.

— ჩვენ?! არაფერში!..

— სამწუხაროა. ამხელა ნაგებობა და გამოუყენებელი?! რა ეღირება მაინც, შენი აზრით, ეს კონსტრუქცია?!

 ძნელი სათქმელია; ალბათ, ძალზე ძვირი!

სულ ოთხი სართული ძლივსაა, თანაც გადაუხურავი... ჩვენთან ძალიან ნახავთ ასეთ შენობას, მხოლოდ არ ვიცი, რაში შეიძლება გამოვიყენოთ. ჩვენთან მისი ფასი ძალზე დაბალია.

— მართლა?!. მოიცა, მოიცა. ახლავე ვიანგარიშებ... მისი ფასია: ისტორიის ორი ათასი წელი და მრავალი საუკუნე.

2600820

დანტემ სამჭედლოს წინ ერთხელ გავლისას მჭედლის ხმა გაიგონა, რომელიც მისი "ღვთაებრივი კომედიიდან" ლექსს დამახინჯებით ამბობდა. იგი გაცეცხლებული შევარდა სამჭედლოში, მჭედელს აქეთ-იქით მიუყარ-მოუყარა იარაღები.

გაბრაზებულმა მჭედელმა უთხრა: - ვინ ხარ, რად მიმტვრევ იარაღებს, რად მიფუჭებ ხელობას?!

— შენ რომ გეცოდინება ხელობის გაფუჭების ფასი, მაშინ სხვისას ასე არ მოექცევი. შენ ხომ არ უდიერად იცი, როგორ დავწერე ეს ლექსი. ასე რომ ამახინჯებ, ჰოდა, ჩემი ხელობაც ეგ არის!

> იტალიურიდან თარგმნა **%**১೧Რ১ ᲡᲢᲣᲠᲣᲐᲛ

ცხოველების მიერ სიცხისა და წყურვილის მოთმენის განსაცვიფრებელი უნარი ყოველთვის აოცებდა ადამიანს. - აღმოჩნდა, რომ ცხოველთა სამყაროს სხვადასხვა წარმომადგენლებისათვის გარემოსთან შეგუების სხვადასხვა საშუალება არ-

იმ ცხოველთა შორის, რომლებიც წყლის ეკონომიური ხარჯვით გამოირჩევიან, აქლემი ბუნების ნამდვილი საოცრებაა.

საუკუნეში ჯერ კიდევ პირველ პლინიუსი თვლიდა, რომ აქლემს კუჭში წყლის მოსამარაგებელი ჯიბეები გააჩნია, წყალი დიდხანს ინახება თოლოძნ სან ინელჩა ათ ინწეები გა განსაკუთრებულ შემთხვევაში იყენებს. ზოგიერთი ხალხის ფოლკლორის მიხედვით, აქლემს წყალი კუზებში აქვს შენახული. ტოცა აქლემი წყალს სვამს, თითქოს კუზებს ცისტერნების მსგავსად ივსებს სით-

ასეთი სახის ლეგენდები უამრავია შეთხზული ამ მართლაცდა გასაოცარ ცხოველზე.

ფაქტების ლეგენდებისაგან განსასხვავებლად იუნესკომ გამოყო სპეციალური ექსპედიცია. მეცნიერული გამოკვლევები ტარდებოდა ალჟირის საჰარაში 1953-1954 წლებში. ზუსტი დაკვირვებითა და ექსპერიმენტებით, როგორც იქნა, ფარდა აეხადა აქლემის "გვალვაგამძლეობის" საიდუმლოს. ექსპედიციის ხელმძღვანელმა პროფესორმა მონდმა, კოლეგებთან ერთად, 21 დღის განმავლობაში აქლემებით გადასერა საჰარის ყველაზე უფრო უწყლო ადგილები. სამი კვირის განმავლობაში მკვლევარებმა გაიარეს 944 კილომეტრი გზა. მთელი ამ ხნის მანძილზე აქლემებისათვის ერთხელაც არ დაულევინებიათ წყალი! აღმოჩნდა, რომ კარგ არაბულ აქლემს შეუძლია მექიდან მედინამდე გავარვარებულ უდაბნოში დღეღამეში გაირბინოს 380 კილომეტრი

რაც უფრო ღრმად სწავლობდნენ მეცნიერები აქლემის "გვალგვაგამძლეობას", მით უფრო ცხადი ხდებოდა: ამ საკითხში ერთჯერადი პასუხის მიღება შეუძლებელია.

აღმოჩნდა, რომ აქლემი არც ისე მარტივადაა აგებული. მას გააჩნია არა ერთი, არამედ რამდენიმე გასაოცარი თვისება, რომელთა წყალობით იგი დიდხანს ძლებს უწყლოდ. აქლემის კუქში მართლაც აღმოჩნდა 15-20 ლიტრამდე რალაც მომწვანო სითხე. მოახდინეს ამ სითხის ანალიზი. გამოირკვა, რომ იგი ძალზე უგე-

მურია, მაგრამ საჭიროების შემთხვევაში აქლემს მისი სასმელად გამოყენე_ ბა შეუძლია. ძველი ლეგენდა არაბზე, რომელმაც სიცოცხლე გადაირჩინა იმით, რომ მოკლა თავისი აქლემი და მისი კუჭიდან დალია წყალი, სულაც არ არის საფუძველს მოკლეdynmo.

წყლის მარაგი აქლემის კუზში არ აღმოჩნდა. კუზი შედგება ცხიმისაaut ros. Amambia ymanemagono iboმოვანი სხეული, წარმოადგენს არა Fymal, shodge appropriate ashozb; არ შეიცავს, თუმცა კუზი წყალს მაგრამ იმის მტკიცება, რომ სასიცოცხლო სითხეს აქლემი კუზიდან იღებს, რაღაც სიმართლეს მაინც შეეფერება. კერძოდ, ორგანულ ნივთიერებათა წვის პროცესი, როგორც ვიცით, ხელს უწყობს ორგანიზმში წყლის წარმოქმნას.

ნათელი მოეფინა სხვა საიდუმლოებებსაც:

აქლემები, რომლებიც ზამთარში სძოვენ ბალახს, საერთოდ არ სვამენ წყალს. ზამთრობით, ნალექების წყალობით, გაცილებით წვნიანი ხდება უდაბნოს ყველა მცენარე. ეს კი აქლემისათვის სრულიად საკმარისია. ზამთარში აქლემები უწყლოდ ცხოვრობდნენ მთელი თვე, ზოგგერ კი ორი თვეც.

მაგრამ უდაბნოში გვალვიანი ზამთარიც ხშირად იცის, ასეთი შემთხვევის დროს აქლემებმა უწყლოდ ვერ გაძლეს. 16 დღის წყურვილის შემდეგ მათ დალიეს ზუსტად იმდენი წყალი, რამდენიც ადრინდელი წონის აღსადგენად სჭირდებოდათ.

ადამიანს უდაბნოში მზის რებული სხივებისაგან თელის გამო ყოფა იცავს. რაც შეეხება აქლემს იგი ორმოცგრადუსიან სეცხეშიც არ ოფლიანდება. უდაბნოს აომალდა მონათლული ამ ცხოველის სხეულ დაფარულია ხშირი, უხეში ბეწვით ეს სიფარო აქლემს ხაიშედოდ იტაგს სიცხისაგინ.

აუმცა აქლემი თბილსისხლაანი ცხოველია მისი სხეული ტემპერატურა ფართო საზღვრებს შორის მერეობს: ღამით ეცემა 34 გრადუსამდე, შუადოისას კი 40-41 გრადუსამდე ადის. ეს იმ აქლემს შეეხება, რომელსაც წყალი კარგა ხანია არ დაულევია უფრთხილდება ასე ვთქვათ, წყალს. სულ სხვაა აქლემი, რომელმაც დღისით მოიკლა წყურვილი; ასეთი აქლემი ნაკლებად ეკონომიურია: თავს უფლებას აძლევს გაოფლიანდეს, სწორედ ესაა მიზეზი მისი სხეულის ტემპერატურის — დილიდან საოამომდე მხოლოდ 36 გრადუსიდან 39 გრადუსამდე ცვლილების.

ზოგიერთ უდაბნოში ცხოვრობენ ცხოველები, რომლებსაც წყლის ეკონომიურად ხარგვის უნარი კიდევ უფრო სრულყოფილად აქვთ განვითარებული. მაგალითად, ასეთი ცხოველია მიწის კურდღელი. ამ ეგზოტიკურ ცხოველს ახასიათებს ისეთი საოცარი რამ, რაც აქლემებისთვისაც უცხოა. როდესაც ფიზიოლოგებმა შეისწავლეს არიზონას უდაბნოს მიწის კურდღლები, განსაცვიფრებელი ფაქტის მოწმენი გახდნენ: 30806 კურდღლები საერთოდ არ სვამენ წყალს — მაშინაც კი როცა მათ გარშემო უამრავი წყალია! თურმე ნუ იტყვით, საჭირო წყალს ეს ცხოველები მცენარეთა თესლიდან და ბალახებიდან იღებენ.

ცნობილია, რომ ადამიანს ძლიერი სიცხის ატანა შეუძლია, თუ მისი საოფლე გირკვლები ნორმალურად ფუნქციონირებენ. რაც შეეხება წყურვილს, უწყლოდ ადამიანი სამ კვირასაც ვერ ძლებს, შიმშილის ატანა კი მას თვეზე მეტ ხანს შეუძლია.

> **ᲐᲠᲜന്ന**യ ദാദാദ്യന്ന്ന. ბიოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატი.

მკითხველებს ეხსომებათ პრინცესა ლუიზა, რომელმაც თავი მიანება ქმარ-შვილს და ბავშვების მასწავლებელს გაჰყვა. ეხლა ლუიზას მაგალითისათვის შეორე პრინცესასაც მიუბაძავს. ნოემბრის პირველ რიცხვებში დრეზდენიდან წასულა და სადღაც დამალულა თავის მეეტლესთან ერთად პრინცესა ალისა. ეს პრინცესა ქალია კარლოს ბურბონისა, ესპანეთის ტახტის მაძიებლისა და ცოლი პრინცის ფრიდრიხ ერნსტ შენბურგ ბალდენბურგისა. მეეტლე, რომელთანაც პრინცესა ლამაზი იტალიელია, ემილიო მატერნი. ძებნას მაშინვე შეუდგნენ, მაგრამ დღემდე ვერც ასავალი გაიგეს პრინცესასი, ვერც დასავალი. არ იციან, სად წავიდნენ, სად დაიმალნენ, ცამ ჩაყლაპა, თუ დედამიწამ. ემილიო მატერნი ცოლიანია; მას თავისი ცოლი პრინცესას სასახლეში გაუცვნია, შეუცდენია, მაგრამ მერე წვარი დაუწერია. ეხლა პრინცთან ერთად მეეტლის ცოლიც გულმოდგინედ დაეძებს თურმე დაკარგულეშს. პრინცესა ალისას კარგა ხანია თურმე ყურადღება მიუქცევია მატერნისათვის: ჯერ მზარეულად დაუნიშნავს, მერე მეეტლედ გადუყვანია. 3,63,6 ალისა 28 წლის ქალია, პირველი შვილი ეყოლა, მისი და, პრინცესა ელვირა, ამ რამდენიმე წლის წინათ იტალიელ მხატვარ ფოლკისთან ერთად გაიქცა მამის სახლიდან. პრინცესა ალისა ექვსი წლის წინად გათხოვდა. მისი ქმარი 31 წლისაა. ამბობენ, ძალიან სასტიკი კაცია და პრინცესამ ამ სისასტიკეს ვერ გაუძლო. როგორც ჩანს, მეეტლე მატერნი არ უნდა იყოს სასტიკი კაცი.

ერთმა უცხოელმა ქალმა უთხრა ლეონიდის ცოლს:

— მარტო თქვენ, სპარტანელნი ქალებილა ხართ ქვეყანაზე, რომელთა სიტყვას და რჩევასაც ვაჟკაცნი ემორჩილებიან ხოლმეო.

— ეგ იმიტომაა, რომ მარტო ჩვენ, სპარტანელნი ქალები ვართ იმისთანანი, რომელნიც ვაჟკაცებს ზრდიანო, — უპასუხა თავმომწონე სპარტანელმა ქალმა.

ინგლისში კრიკეტის მოთამაშეებს ასეთი ტრადიცია ჰქონდათ: თუ ვინმე უმაღლესი ლირსების სამ დარტუმას შეასრულებდა, მას ცილინდრს აჩუქებდნენ ხოლმე. ამას "ჰეთ თრიკი" ეწოდებოდა, რაც სიტუვასიტუვით "შლიაპის ფოკუსს" ნიშნავს. კრიკეტის მოთამაშეებმა ტრადიციაც დაივიწყეს და გამოთქმაც, რომელიც ფეხბურთში გადავიდა და სამი ბურთის გატანას ნიშნავს. თანამედროვე ფეხბურთში, როდესაც გოლი ასე გაძვირდა, ერთბაშად, ერთ თამაშში სამი ბურთის გატანა, მართლაც, რომ დიდ მიღწევად ითვლება. ასეთ მოთამაშეებს ახლა ცილინდრით კი არა, მეტით აქილდოებენ. ისე, რომ ფეხბურთის მიმომხილველები ხშირად ხმარობენ გამოთქმას "ჰეთ თრიკი" და შესაძლოა, ძალიან ხშირად არც კი იციან, საიდან წარმოიშვა იგი.

გოლი გოლს გააჩნია, "ჰეთ თრიკი" — "ჰეთ თრიკს". რა თქმა უნდა, მთა. ვარი ის არის, სად გაიტანეს ეს ბურთები ფეხბურთელთა უველაზე უფრო საპასუხისმგებლო შეკიბრება კი მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალური ნაწილი გახლავთ, როდესაც თავს იყრის სამყაროს 16 უძლიერესი გუნდი, მხოფლიო ჩემპიონატის ფინალური ნაწილის მატჩებს თუ გადავხედავთ, დავრწმუნდებით, რომ ვერავინ ვერასოდეს შეძლო ერთ მატჩში 5 ბურთის გატანა. ეს შეიძლება მხოლოდ შემდეგში განხორციელდეს, ვინ იცის როდის! დღეისთვის კი, რეალური ფაქტებიდან თუ გამოვალთ, შეიძლება იმის დადგენა რომ მსოფლიო 10 ჩემპიონატში სულ 7 შემთხვევა იყო, როდესაც ერთ მატჩში ერთმა და იგივე მოთამაშემ 4 ბურთი გაიტანა, ე. ი. მეტი გააკეთა, ვიდრე "ჰეთ თრიკის" მიღწევა გახლავთ

ჩვენ შეგვიძლია ჩამოვთვალოთ ამ გაუმქობესებული "ჰეთ თრიკის" ავტორთა გვარებიც. 1988 წელს ეს შესძლეს პოლონელმა ვილიმოვსკიმ და შვედმა ვიტერსტრემმა. 1950 წელს კი გაუმკობესებულ "ჰეთ თრიკს" უკვე საქვეყნოდ აღიარებულმა ვარსკვლავებმა მიაღწიეს. ესენი იყვნენ გამოჩენილი ურუგვაელი თავდამსხმელი სკიაფინო, რომელიც შემდეგ დიდხანს თამაშობდა იტალიაში და შედეგიანობით განთქმული ბრაზილიელი ადემირი. გავიდა კიდევ ოთხი წელი. 1954 წლის მსოფლიო ჩემპიონატში ერთ თამაშში ოთხი ბურთი გაიტანა უნგრელმა კოჩიშმა, რომელიც თავისი დროისათვის განსაცვიფრებლად შედეგიანი თავდამსხმელი იყო. 1958 წელს სახელოვანმა ფრანგმა ფორვარდმა ფონტენმა ისევე გაიტანა ერთ თამაშში ოთხი ბურთი და საერთო შედეგიანო. ბითკოჩიშსაც კი გადააჭარბა. 1966 წელს ოთხი ბურთის ავტორი გახდა. "მოზამბიკელი გიქი", პორტუგალიის ნაკრების სული და გული—ეუსებიო. სამაგიეროდ, 1970 და 1974 წლების მსოფლიო ჩემპიონატში არ აღმოჩნდა ისეთი ფეხბურთელი, ერთ თამაშში ოთხი ბურთი რომ გაეტანოს. ძნელი სათქმელია, თავდამსხმელების ოსტატობამ იკლო თუ მცველების ხელოვნება ამაღლდა. სავსებით შესაძლებელია, რომ ერთიც მოხდა და მეორეც.

3JUI MEN3A" antu musaisa

რაც შეეხება "უბრალო" "ჰეთ თრიკს" — ერთ თამაშში სამ გოლხ ასეთი შემთხვევა მსოფლიოს 10 ჩემპიონატში არც თუ ისე ხშირად, სულ 21-ქერ იქნა ფიქსირებული. მაგრამ, როგორც მოგახსენეთ, "მეთ თრიკიც" არის და "ჰეთ თრიკიც"! განა შეიძლება სხვებს შეედაროს 1966 წლის მხოფლიო ჩემპიონატის ფინალურ მატჩში ინგლისელ ჰერსტის მიერ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ნაკრების კარში გატანილი სამი გოლი! ანდა ის ამბავი, რომ გამოჩენილი დასავლეთგერმანელი სნაიპერი გერდ მიულერი 1970 წელს მექსიკაში გამართულ მსოფლიო ჩემპიონატში ზედიზედ ორ მატჩში "ჰეთ თრიკის" ავტორი გახდა?!.

ახლა საკავშირო შექიბრებაზე გადავიდეთ. 1966 წლის ოქტომბერში თბილისის "დინამოსა" და ერევნის "არარატის" შეხვედრაში, მართლაც, რომ უცნაური ამბავი მოხდა, პირველ ტაიმში ანგარიში არ გახსნილა, მეორე ნახევარში ილია დათუნაშვილმა ზედიზედ 5 ბურთი გაიტანა "არარატის" კარში. მალე დათუნაშვილს მეტოქეც გამოუჩნდა. ლენინგრადელმა სტატისტიკოსმა ბარიშნიკოვმა ამ ქალაქის საგარო ბიბლიოთეკაში გამონახა მასალები, რომლებიც აი, რას იუწყებოდნენ: 1988 წლის 16 ივნისს ლენინგრადის სტადიონზე ერთმანეთს შეხვდნენ ადგილობრივი "სპარტაკი" და მოსკოვის "ბურევესტნიკი". ლენინგრადელმა შელაგინმა ამ შეხვედრაში 5 ბურთი გაიტანა. თუმცა აღნიშნავენ კიდევ ერთ ფეხბურთელს, რომელსაც წილად ხვდა ბედნიერება ერთ მატჩში 5 ბურთი გაეტანა. ეს გახლავთ კიდევ ერთი თბილისელი გოჩა გავაშელი, რომელმაც 1968 წელს კუიბიშევის "კრილია სოვეტთან" შეხვედრაში (7:2) 5 ბურთი გაიტანა.

რაც შეეხება "უბრალო" "ჰეთ თრიკს" — ერთ მატჩში 8 ბურთის გატანას, სულ საკავშირო ჩემპიონატებში 811 ასეთი შემთხვევა იქნა აღნიშნული.

არსებობს ყველაზე უფრო სწრაფად შესრულებული "ჰეთ თრიკის" რეკორდიც: 1948 წელს მოსკოვის "დინამოს" თავდამსხმელმა ს. სოლოვიოვმა სამი ბურთი გაიტანა მოსკოვის "ტორპედოს" კარში სულ 2 წუთსა და 40 სეკუნდის განმავლობაში.

გევე გაგგეკელე

panyages age states yending domმისმოყვარეობით გამოირჩეოდა, შეუსვენებლად მუშაობდა, ზოგჯერ დღეში რამდენიმე სურათს ხატავდა. 77 წლის მანძილზე მან შექმნა დიდძალი მხატვრული ფასეულობანი, რომლის აღწერაზე აი, უკვე წალიწადზე მეტია მუშაობს მისი ქალიშვილი პალომა პიკასო.

დიდი მხატვრის მემკვიდრეობა 1154 მილიონ ფრანკად (173 მილიონ მანეთად) არის შეფასებული და მოიცავს 1885 სურათს, 7089 ნახატს, 1228 ქანდაკებას. 3222 კერამიკულ ნაწარმოებს, 30 ათასზე მეტ ეტიუდს, გრავიურას, მხატვრის ჩანაწერებით გავსებულ უამრავ უბის წიგ-50gb.

როგორც ცნობილია, პიკასოს ანდერძი არ დაუტოვებია. ამიტომ პიკასოს ქალიშვილმა პალომამ, მისმა ძმამ კლოდმა, მხატვრის ძმისშვილმა ბერნარმა და კიდეგ სამმა უახლოესმა ნათესავმა გადაწყვიტეს ერთად ეზრუნათ ამ მხატვრული ფასეულობის ბედზე და შექმნეს "პიკასოს საზოგადოება". მათვე იკისრეს თვალყური ადეგნონ რეპროდუქცირების ხარისხს, გამოფენების მოწყობას და სხვ.

"პიკასოს საზოგადოების" უპირველესი საზრუნავია დააარსოს დიდი მხატვრის სახელმწიფო მუზეუმი. უნდა აღინიშნოს. რომ სახელმწიფოც ხდება მხატვრის მემკვიდრე, რადგან, ახალი დებულებით, მემკვიდრეობის გადასახადი (ამ შემთხვევაში იგი უზარმაზარ თანხას შეადგენს), შეიძლება "ნატურით", ე. ი. ხელოვნების ნაწარმოებით იქნეს ანაზღაურებული. ამ ახალმა წესმა, სხვათა შორის, უკვე საგრძნობლად შეამცირა ხელოვნების შედევრთა გატანა უცხოეთში, განსაკუთრებით, ამერიკის შეერთებულ შტატებში.

ცალკე პრობლემაა მუზეუმისათვის შენობის შერჩევა. თითქოს ამოცანა ნათელია თანამედროვე მხატვრის შემოქმედებას თანამედროვე შენობა შეეფერება. მაგრამ ისიც ცნობილია, რომ პიკასოს თანამედროვე არქიტექტურა არ იტაცებდა, იგი ძველი ხუროთმოძღვრების ტრფიალი იყო. ამიტომ დაიბადა იდეა, პიკასოს მუზეუმი მოაწყონ პარიზის ერთ-ერთ უძველეს შენობაში — ვენეციის ყოფილ საელჩოში.

XVII საუკუნის შენობა XX საუკუნის მუზეუმად რომ გადაკეთდეს, რომელსაც ექნება ვრცელი საგამოფენო დარბაზები და განლაგდება პიკასოს შემოქმედების შემსწავლელი ცენტრი, 20-30 მილიონი ფრანკი სჭირდება. ეს მაშინ, როდესაც საფრანგეთის ყველა მუზეუმის წლიური ბიუჯეტი 40 მილიონ ფრანკს შეადგენს. ფინანსური სიძნელეები, რა თქმა უნდა, დიდ დაბრკოლებას ქმნის, მაგრამ პიკასოს ხელოვნების თაყვანისმცემლები იმედს არ კარგავენ, რომ ზემოაღნიშნული იდეა ხორცს შეისხამს; თუმცა, ალბათ, ამას წლები დასჭირდება.

ქალაქ სან-დიეგოს (აშშ) ზოოლოგიურ ბადში გუავთ უზარმაზატი. გველი, რომელსაც აქგხ... ორი თავი. აღსანიშნავია, რომ ეს თავები ხშირად ერომანციისაგან დამოუკიდებლად იდებენ სხვადასხვა საწინააღმდეგო გადაწყვეტილებას.

 ინგლისის ქალაქ ბირმინგემის სკოლებში ბოლო ხანებში ძალიან გახშირდა 14-10 წლის ასაკის მოსწავლე ქალიშვილების დაფეხმძიმების შემთხვევები.

გამოკითხვით დადგინდა, რომ მომავალი დედების უმრავლესობას მხოლოდ ერთი მიზანი ჰქონდა: თავი აერიდებინა... სწავლის გაგრძელე-

ჩებოსლოვაკელმა არქეოლოგებმა ამბს წინათ ეგვიპტეში აღმოაჩინეს უძველესი საშაბხი, რომელშიც ახალგაზრდა ქალი იყო ჩასვენებული. ეს ქალი ფარაონ იესის ქალიშვილი აღმოჩნდა. იგი დაკრძალეს... 4.500 წლის წინათ. ამას წინათ მაღაზია დაკეტქს. საქმე ის გახლდათ, რომ თავაზიან მომსახურებას შეჩვეულმა იაპონელებმა ბოიკოტი გამოუცხადეხ უგამყიდველო მაღაზიას.

ვაშინგტონის კათედრალური ტაძრის მოძღვარმა ფრენსის სეირმა მოდერნიზაცია გაუკეთა ეკლესიის მთავარ დარბაზს.

ეერის ვიტრაჟი კოსმოსის კვლევის მიღწევებს მოგვაგონებს: მასზე გამოსახულია არა ანგელოზები და წშინდანები, არამედ ამომავალი მზე, ვარსკვლავები და პლანეტები.

სიმბოლური პეიზაჟის ცენტრში შიმაგრებულია 1969 წელს ამერიკელი ასტრონავტების მიერ მთვარიდან ჩამოტანილი გრუნტის პატარა ნაგლექი.

ხწავლულთა აზრით, ამ პატარა ნაგლექის ხნოვანება დაახლოებით.. ოთხნახევარი მილიარდი წელია.

and the contraction of the contr

ახალგაზრდა- ინგლისელმა მაიკლ ვილიამსმა რამდენიმე თვეში ექვსი მძიმე დანაშაული ჩაიდინა: შეიარალებული თავდასხმა, გაუბატიურების მცდელობა, ძარცვები.

მოწმეების ჩვენებით გამოირკვა, რომ ვილიამსა დანაშაულის ჩადენის დროს ზუსტად ხმარობდა ამერიკულ ფილმებზი გამოყვანილი რეციდივისტების ჟარგონებს.

დამნაშავე აღმოჩნდა... კინომექანიკოსი.

იაპონიაში ზეიმით გაიხსნა ახალი ავტომატიზებული სასურსათო მალაზია. მისი მშენებლობა 400 მილიონი იენი დაჯდა. ■ ვინმე ტონი მარჩმა, რომელსაც
შვცციის სასამართლომ რამდენიმე
წლით პატიმრობა მოესაჭა, ციხეშიც
გააგრძელა ნარკოტიცებით ვაჭრობა.
იგი საქმიანი ოპერაცია ჩასატარებლად სამყერ გაიქცა ციხიდან:
ორქტი ბელგიაში და ერთხელ პაკისტანში.

თავისი ნებით ციხეში მესამედ დაბრუნების დროს, ტონი მარჩის უამრავი ნარკოტიკები უბოვეს.

ინგლისში, ჩეშირის საგრაფოში ამ რამდენიმე ხნის წინათ წამოიმართა ახალი საცხოვრებელი შენობა, რომელიც მთლიანად აშენებულია... პლასტმასით.

თაჩაზულად: 5. საერთაშორისო ხელშეკრულება, შეთანხმება; 6. ლითრის დასატვიფრი, შტამბის ზედა ამობურცული ნაწილი; 9. მოკლე დისტანციაზე სირბილი, ცერფა; 10. ჩასანაბების დაფა; 15. ასწა-განმარტებიდი ან კრიტიკული შენიშენა; 17. მაღალმთიანი სოფელი საქართ-ელოში; 18. სამეურნეო საწარმო, სადაც სოფლის მეურნეობას მისღვევნ; 19. შემოსავალ-გასვულის შეფარდებითი ჯამი; 20. ხელფნური ბოქკო; 24. თაყ-განისცვა; 25. მდინარე საქართველოში; 26. ქართველი პოტი; 29. თაქთაქი-შვილის თქარა; 32. ლათონის ფორმა დეტალების მა საგნების სერთული წარმოდბისათვის; 33. ტროპიკული და სუბტროპიკული ქვეყნების მეენარე; 34. შესვენება თვატრალუბი წარმოდგენის მოქმედებებს შორის; 35. გარემო-მცველ პირობათა ერთიბლიობა.

შვეულად: 1. კარგი, საუკეთესთ; 2. გზის ცალკეული მონაკვეთი; 3. სამხედრო ხროვა; 4. ამქვეყნიური სიამის უარმყოფელი ადამიანი; 5. მოლიტრის კომციდა; 7. ცხენთსარბიელი; 8. ინგლისტლი მწერალი; 12. საცხენოსნო შეკიბრების ან ავტოგადარბენის ხელმძღვანელი; 13. ხტომისათვის განკუთვილი სპეციალური ასასხლეტი მოწყობილობა; 14 სამხედრო კაუშირი ინგლსსა, საფრანგეთსა და მეფის რუსეთს შორის; 16. სამჭოთა ესტრადისა და კინის ცნობილი მსახიობი; 21. სახელმწეფის მიერ ფელადი ან ნივთიერი დამანატება; 22. ცნობილი მოგზაური; 23. ერომანეთის სერნაიაღმდეგო გასიათის, მსოფლმხედველობის მქონე ადამიანები; 27. ალვის ხე; 28. საერში გაფინტული წერილი და მშბალი სხეულებისაგან შემდგარი ფხვიერი მასა; 30. გემზე მორაგეთბა; 31. სახალზო პოტებ-ამშდებილი შუა აზიის ქვეყანაში.

კროსვორდი შეადგინა ა. ხერხეულიძემ

60954G006585

ჟურნალ "დროშის" № 7 (ივლისი, 1977 წ.), მეშვიდე გვერდზე ოთარ ლომიძის სურათის ნაცვლად დაბეჭდილია ვლადიმერ მეტრეველის სურათი. რედაქცია ბოდიშს უხდის ოთარ ლომიძეს, ვლადიმერ მეტრეველსა და შკითხველებს დაშვებული შეცდომისათვის.

გალაეცა ახაწყობად 6/VII-77 წ., ხელმოწერილია დახაბეჭდად 28/VII-77 წ., ქაღალდას ზომა 70×109/გ, ფიზიკური ნაბეჭდი ფურცელი ქ.გ. პირობითი ნაბეჭდი ფურცელი გ.გ. საადრიცხვოსაგაშომცემლო თაბანი 4.გ. ტირკო 51800 შეკვ. 2387. უე 04115. ფასი 30 კაპ.

Ежемесячный общественно-политический и литературно-художественный журнал «Дроша» (на грузинском языке) Издательство ЦК КП Грузии

საქ. კპ ცკ-ის გამომცემლობის სტამბა, თბილისი, ლენინის ქ. № 14. Типография надательства ЦК КП Грузии, Тбилиси, ул. Ленина, 14 რედაქციის მისამართი:

880008, თბილისი 8, რუსთაველის პრ. 42. ტელ. — მთ. რედაქტორის — 99-54-66, პ/მგ. მდივნის — 99-82-69, განყოფილებების — 98-28-42, 99-01-99. რედაქციაში შემოსული მასალები ავტორებს არ უბრუნდებათ.

ალექსანდრე სააკოვის ფოტო

ფოტოზე აღბეჭდილ ქალიშვილს, რომელიც ქადრაკის დაფაზე განლაგებულ ფიგურებს დასცქერის, ჩვენი მკითხველები კარგად იცნობენ. ენ ქართული საბჭოთა საჭადრაკო სკოლის მშვენება. თექვსმეტი წლის მაია ჩიბურდანიძეა. მკითხველებს ალბათ ახსოვთ პატარა მაიას პირველი ნაბიკები; მან ჯერ კიდევ ოთხი წლის წინათ აალაპარაკა ჭადრაკის სამყარო.

მაიამ განსაკუთრებით ისახელა თავი სსრ კავშირ-იუგოსლავიის მოჭადრაკეთა გუნდების მატჩში, სსრ კავშირის ქალთა თასის გათამაშებაში ვერცხლის მედალი მოიპოვა, მაია ჩიბურდანიძეს 1974 წელს სპორტის ოსტატის წოდება მიენიქა. რუმინეთის ქალთა საერთაშორისო ტურნირ. ში ფიდემ, პირველად თავისი არსებობის ისტორიაში, საერთაშორისო ოსტატის წოდება 13 წლის მოქადრაკეს მაია ჩიბურ დანიძეს მიაკუთვნა. მომდევნო წლებში მაია კვლავ სასახელოდ თამაშობს. 1976 წელს იგი გოგონათა შორის სსრ კავშირის ჩემპიონი ხდება. სისტემატურად მონაწილეობს ქალთა საკავშირო ჩემპიონატის ფინალში, მონაწილეობს ვაჟთა ტურნირებში.

თბილისელებს არასოდეს დაავიწყდებათ წლევანდელი მაისი.

გადრაკის სასახლე... აქ ერთმანეთს ხალებოდნენ ჩვენი დროის გამოჩენილი მოგადრაკეები. მატჩს უნდა დაესახელებინა პრეტენდენტი, რომელიც განაგრძობდა ბრძოლას დედოფლის გვირგვინისათვის. და აი, მატჩმა გამოავლინა იგი. — პრეტენდენტი გახდა მაია ჩიბურდანიძე.

მაყურებელი პარტიაში შექმნილ პოზი-, ცეიას ხშირად მწვრთნელის გამომეტყველების მიხედვით აფასებს-ხოლმე...

ფოტოზე აღბექდილი მომენტი მატჩს არ ასახავს — ეს შეგირდის ჩვეულებრივი ქართანია მხოლოდ ყოველდღიური წვრთნით და ვარჯიშით მოიბოვა მაიამ ქალთა მსოფლიო პირველობის პრეტნ-დენტთა მატჩებში თამაშის უფლება. მაია ჩგბურდანიძსა წვრთნელი გახლავთ ცნო-ბილი მოქადრაკე, საქადრაკო ჟურნალისტი ე. გუფელდი, ორი წელთა ე. გუფელდი მაია ჩიბურდანიძეს ავარჯიშებს. მწვრთნელს დიდად საქა შეგირდის.

ახლა დაძაბული დღეები აქვთ მწვრთნე. ლსა და შეგირდს. მაია დიდი საპასუხისმგებლო მატჩისათვის — ე ახმილოვსკაიასთან შეხვედრისთვის ემზადება.

მაიას ყოველ სვლას, მატჩია ეს თუ უბ რალო ვარჯიში, მწვრთნელი ასე განიცდის

